

**PRAVILNIK O DRŽAVNIM POTPORAMA
Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR)**

Zagreb, srpanj 2014. godine

SADRŽAJ

Uvodne odredbe Pravilniku	4
Opće odredbe	5
1. PROGRAM DODJELE DRŽAVNIH POTPORA	6
<i>I. UVODNE ODREDBE</i>	<i>7</i>
Predmet Programa i područje primjene (članak 1.)	7
Isključenje od primjene ovog Programa i isključenje pojedinih poduzetnika (članak 2.)	7
Isključenje Programa za potpore koje premašuju određene pragove (članak 3.)	8
Transparentnost potpora (članak 4.)	10
Poduzetnik u teškoćama (članak 5.)	10
Učinak potpore (članak 6.)	11
Intenzitet potpore i opravdani troškovi (članak 7.)	11
Zbrajanje potpore (kumulacija) (članak 8.)	12
Značenje pojmova (definicije) (članak 9.)	12
<i>II. REGIONALNE POTPORE ZA ULAGANJA</i>	<i>12</i>
Područje primjene (članak 10.)	12
Regionalne potpore za ulaganja (članak 11.)	13
Opravdani troškovi (članak 12.)	14
Obveza zadržavanja imovine, vrsta imovine (članak 13.)	14
Intenzitet potpore (članak 14.)	15
Vlastiti doprinos (članak 15.)	16
<i>III. POTPORE ZA MSP-e</i>	<i>16</i>
Potpore za ulaganja za MSP-e (članak 16.)	16
Opravdani troškovi (članak 17.)	16
Intenzitet potpore (članak 18.)	17
Potpore za usluge savjetovanja MSP-a (članak 19.)	17
Potpore za sudjelovanje MSP-a na sajmovima (članak 20.)	17
<i>IV. POTPORE ZA PRISTUP FINANCIRANJU ZA MSP-e</i>	<i>17</i>
Potpore za rizično financiranje (članak 21.)	17
Potpore za poduzetnike početnike (članak 22.)	20
<i>V. POTPORE ZA ISTRAŽIVANJE, RAZVOJ I INOVACIJE</i>	<i>21</i>
Potpore za projekte istraživanja i razvoja (članak 23.)	21
Potpore za inovacije za MSP-e (članak 24.)	22
<i>VI. POTPORE ZA ZAŠTITU OKOLIŠA</i>	<i>22</i>
Potpore za ulaganja kojima se poduzetnicima omogućuje da premaše norme Unije za zaštitu okoliša ili povećaju razinu zaštite okoliša u nedostatku norma Unije (članak 25.)	22
Potpore za ulaganja za ranu prilagodbu budućim normama Unije (članak 26.)	23
Potpore za ulaganja u mjere štednje energije (energy efficiency – energetska učinkovitost) (članak 27.)	23
Potpore za ulaganja u energetska učinkovitost građevina (članak 28.)	24
Potpore za ulaganja u visokoučinkovitu kogeneraciju (članak 29.)	25
Potpore za ulaganja u promicanje energije iz obnovljivih izvora energije (članak 30.)	26
<i>VII. POTPORE ZA NAKNADU ŠTETE PROUZROČENE ODREĐENIM PRIRODNIM KATASTROFAMA</i> (članak 31.)	<i>27</i>
<i>VIII. POTPORE ZA LOKALNU INFRASTRUKTURU</i>	<i>27</i>
Investicijske potpore za lokalnu infrastrukturu (članak 32.)	27
<i>IX. DRŽAVNA POTPORA SADRŽANA U KAMATNOJ STOPI HBOR-α</i>	<i>28</i>

Način kreditiranja, vrsta kamatne stope (članak 33.)	28
Svrha poticajnih kamatnih stopa (članak 34.)	28
Odobrovanje poticajne kamatne stope (članak 35.)	29
X. ZAVRŠNE ODREDBE	30
Čuvanje podataka (članak 36.)	30
Stupanje na snagu (članak 37.)	30
Privitak I. Programu dodjele državnih potpora HBOR-a – Definicije	31
Privitak II. Programu dodjele državnih potpora HBOR-a -Definicija MSP-a	39
2. PRAVILNIK O DODJELI POTPORE MALE VRIJEDNOSTI	43
Uvodne odredbe	43
DIO I. ZAJEDNIČKE ODREDBE I DODJELA POTPORE MALE VRIJEDNOSTI SUKLADNO UREDBI br. 1407/2013	43
Područje primjene (članak 1.)	44
Definicije (članak 2.)	44
Definicija poduzetnika – povezani poduzetnici (članak 3.)	44
De minimis potpora (članak 4.)	45
Trenutak dodjele potpore i diskont (članak 5.)	45
Spajanje i razdvajanje poduzetnika (članak 6.)	46
Izračun bruto novčane protuvrijednosti i transparentnost potpore (članak 7.)	46
Kumulacija (članak 8.)	47
Praćenje potpore (članak 9.)	47
Čuvanje podataka (evidentiranje) i izvještavanje (članak 10.)	48
DIO II. POSEBNE ODREDBE ZA DE MINIMIS POTPORE PODUZETNICIMA KOJI PRUŽAJU USLUGE OD OPĆEG GOSPODARSKOG INTERESA SUKLADNO UREDBI br. 360/2012	48
Područje primjene (članak 11.)	48
Opći uvjeti odobrenja (članak 12.)	49
Kumulacija (članak 13.)	49
Izdavanje bankarskih jamstava (članak 14.)	49
Privitak I Pravilniku o dodjeli potpore male vrijednosti - Popis proizvoda iz Priloga I Ugovora	51
Privitak II Pravilniku o dodjeli potpore male vrijednosti - Premija sigurne luke za male i srednje poduzetnike iz čl.7.st.6.c) Pravilnika	55
3. PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU REFERENTNE I DISKONTNE KAMATNE STOPE	56
I. UVODNE ODREDBE (članak 1.)	56
Utvrđivanje osnovne stope (članak 2.)	56
II. DIREKTNO KREDITIRANJE	56
Ocjena klijenta (članak 3.)	56
Ocjena instrumenata osiguranja (kolateralizacija) (članak 4.)	57
Utvrđivanje referentne kamatne stope (članak 5.)	57
III. KREDITIRANJE PREKO BANAKA	58
Ocjena klijenta (članak 6.)	58
Ocjena instrumenata osiguranja (kolateralizacija) (članak 7.)	59
Utvrđivanje referentne kamatne stope (članak 8.)	59
IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	59
Stupanje na snagu (članak 9.)	59
4. PRAVILA TRŽIŠNOG POSTUPANJA HBOR-a	60

Budući je:

- čl.108. st.3. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije (SL 2010/C 83/01, dalje: **Ugovor**) određena obveza država članica da pravodobno obavještavaju Europsku Komisiju (dalje: **Komisija**) o svim planovima za dodjelu ili izmjenu potpora kako bi se o njima mogla očitovati;
- čl.109. Ugovora određeno kako Vijeće može, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, donijeti sve odgovarajuće uredbe za primjenu članaka 107. i 108., pri čemu osobito može odrediti uvjete pod kojima se primjenjuje čl. 108. st. 3., kao i vrste potpore koje su izuzete iz tog postupka;
- državna potpora stvarni i potencijalni rashod ili umanjeni prihod države dodijeljen od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku koji narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe i/ili usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica Europske unije, u skladu s člankom 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: Ugovor);
- odredbama Zakona o državnim potporama (NN 47/14, dalje: **Zakon**) utvrđeno kako je **program državne potpore** pravni akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore, kao i pravni akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu te da davatelji državnih potpora izrađuju prijedloge programa državnih potpora i pojedinačnih državnih potpora iz svojeg djelokruga i dodjeljuju državne potpore po primitku mišljenja, odnosno odobrenja nadležnih tijela i nakon objave, a da Ministarstvo financija (dalje: **Ministarstvo**) daje mišljenja na prijedloge programa državnih potpora u odnosu na utvrđenu politiku državnih potpora te u odnosu na njihovu usklađenost s pravilima o državnim potporama;
- odredbama Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN 138/06, 25/13) utvrđeno kako Hrvatska banka za obnovu i razvitak (dalje: **HBOR**) djelatnosti i poslove iz predmeta poslovanja HBOR-a obavlja sukladno propisima o državnim potporama;

a u svrhu:

- usklađenja s propisima o državnim potporama djelatnosti i poslova iz predmeta poslovanja HBOR-a koji su sadržani u Zakonu o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, Statutu HBOR-a, kreditnim programima, Odluci o općim uvjetima kreditnog poslovanja i drugim internim aktima HBOR-a svih razina;
- donošenja jedinstvenog programa državne potpore, a na kojeg **Ministarstvo financija** (dalje: **Ministarstvo**) daje mišljenje sukladno Zakonom utvrđenom postupku;

i vodeći računa kako:

- je usklađenost poslovanja s važećim propisima zadaća Uprave i Nadzornog odbora HBOR-a, višeg i srednjeg menadžmenta, radnika i svih stručnih službi HBOR-a;
- je uslijed promjena važećih propisa potrebno na primjereni način uskladiti vođenje poslovanja HBOR-a i tumačiti ovaj Pravilnik;

Uprava HBOR-a, uz suglasnost Nadzornog odbora HBOR-a, donosi sljedeći

PRAVILNIK O DRŽAVNIM POTPORAMA Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR)

koji se sastoji od:

1. **Programa dodjele državnih potpora** - sukladno Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. godine o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187 od 26.06.2014.),

2. **Pravilnika o dodjeli potpore male vrijednosti** – sukladno Uredbi Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18.12.2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore i Priopćenju Komisije o primjeni pravila Europske unije o državnim potporama za naknade za pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa (OJ C 8 od 11.01.2012.);
3. **Pravilnika o utvrđivanju referentne i diskontne kamatne stope** – sukladno Priopćenju Komisije o reviziji načina utvrđivanja referentnih i diskontnih stopa (SL C 14/6 od 19.01.2008.);
4. **Pravila tržišnog postupanja HBOR-a** – koja se utvrđuju sukladno odredbama propisa o državnim potporama sadržanim u Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore u skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

OPĆE ODREDBE

- (1) Svi naprijed navedeni akti sastavnice su Pravilnika o državnim potporama HBOR-a kao jedinstvenog dokumenta i sagledavaju se cjelovito te služe kao upute za rad.
- (2) Sastavni dijelovi Pravilnika koji su, ovisno o njihovom sadržaju i smislu, podložni ishođenju mišljenja o usklađenosti Ministarstva ili pak odobrenju Europske komisije, a sve sukladno Zakonom o državnim potporama utvrđenom postupku, Uprava HBOR-a mijenjat će i prilagođavati po potrebi, o čemu će obavještavati Nadzorni odbor HBOR-a.
- (3) U slučaju sukoba između odredbi Pravilnika i važećih propisa o državnim potporama, prednost se daje važećim propisima.
- (4) U slučaju dvojbi glede primjene i tumačenja pojedinih odredbi Pravilnika, nadležne organizacijske jedinice HBOR-a savjetuju se s organizacijskom jedinicom HBOR-a nadležnom za pitanja državnih potpora, a ista, po potrebi, sa Ministarstvom ili vanjskim stručnjacima.
- (5) Državna potpora je stvarni i potencijalni rashod ili umanjeni prihod države dodijeljen od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku koji narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe i/ili usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica Europske unije, u skladu s člankom 107. Ugovora.
- (6) Pojedinačne državne potpore su potpore koje nisu obuhvaćene programom dodjele državne potpore niti su sadržane u Pravilniku i moguće ih je dodijeliti isključivo uz prethodno mišljenje Ministarstva ili prethodno odobrenje Europske komisije, ovisno o tome radi li se o potpori za koju postoji obveza prijave Europskoj komisiji.
- (7) Dužnost je svih stručnih službi HBOR-a, na svim razinama, postupati sukladno odredbama Pravilnika i upozoravati u konkretnim slučajevima tijela odlučivanja HBOR-a o odstupanjima od pravila sadržanih u ovom Pravilniku.
- (8) Svako odstupanje od postupanja sukladno ovom Pravilniku poslovna je odluka i podložna je prethodnoj odluci tijela odlučivanja HBOR-a.
- (9) Tijela odlučivanja HBOR-a odgovorna su za dodjelu državne potpore čiji povrat je naložila Europska komisija. Mišljenja Ministarstva financija o usklađenosti prijedloga programa državne potpore ili pojedinačne državne potpore s pravilima o državnim potporama sadržanim u ovom Pravilniku savjetodavne
- (10) su prirode i ne dovode u pitanje isključivu ovlast Europske komisije odobravati državne potpore.
- (11) Kreditni programi HBOR-a i drugi interni akti, u slučajevima kada HBOR dodjeljuje državne potpore, ravnat će se i tumačiti sukladno odredbama ovog Pravilnika HBOR-a.
- (12) Sastavnice ovog Pravilnika koje predstavljaju program dodjele državne potpore, kao i sve njihove izmjene i dopune, objavljuju se na internetskim stranicama HBOR-a www.hbor.hr

1. PROGRAM DODJELE DRŽAVNIH POTPORA

Budući je:

- Državno financiranje koje ispunjava kriterije iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („Ugovor“) predstavlja državnu potporu i podložno je obvezi prijave Komisiji na temelju članka 108. stavka 3. Ugovora, te je čl.108. st.3. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije (SL 2010/C 83/01, dalje: Ugovor) određena obveza država članica da pravodobno obavještavaju Europsku Komisiju (dalje: Komisija) o svim planovima za dodjelu ili izmjenu potpora kako bi se o njima mogla očitovati;
- čl.109. Ugovora određeno kako Vijeće može, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, donijeti sve odgovarajuće uredbe za primjenu članaka 107. i 108., pri čemu osobito može odrediti uvjete pod kojima se primjenjuje čl. 108. st. 3., kao i vrste potpore koje su izuzete iz tog postupka;
- čl.3. Uredbe Komisije br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. godine o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187 od 26.06.2014., dalje: Opća uredba o skupnim izuzećima), određeno kako su programi potpora i pojedinačne potpore dodijeljene na temelju programa potpora sukladni s unutarnjim tržištem u smislu čl. 107. st. 3. Ugovora i izuzimaju se od obveze prijave iz čl. 108. st. 3. Ugovora, pod uvjetom da dotične potpore ispunjavaju sve uvjete utvrđene ovim Programom,
- odredbama Zakona o državnim potporama (NN 47/14 dalje: Zakon) utvrđeno kako su subjekti primjene u svojstvu davatelja državnih potpora sve pravne osobe koje dodjeljuju državne potpore i/ili potpore male vrijednosti te da je program državne potpore pravni akt na temelju kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore, kao i pravni akt na temelju kojeg se državna potpora koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu,
- odredbama Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN 138/06, 25/13) utvrđeno kako Hrvatska banka za obnovu i razvitak (dalje: HBOR) djelatnosti i poslove iz predmeta poslovanja HBOR-a obavlja sukladno propisima o državnim potporama;
- odredbama Zakona utvrđeno kako Ministarstvo financija daje mišljenje o usklađenosti sadržaja prijedloga programa državne potpore izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji s pravilima o državnim potporama i smjernicama politike državnih potpora Republike Hrvatske te o istome obavještava Europsku komisiju,

a u svrhu:

- donošenja programa dodjele državne potpore kojim HBOR obavljajući Zakonom o HBOR-u utvrđene djelatnosti i poslove, čiji je način provedbe uređen internim aktima HBOR-a svih razina, dodjeljuje državne potpore, a za kojeg je Ministarstvo financija dalo mišljenje o usklađenosti sukladno Zakonom utvrđenom postupku;

i vodeći računa kako:

- je usklađenost poslovanja s važećim propisima zadaća Uprave i Nadzornog odbora HBOR-a, višeg i srednjeg menadžmenta, radnika i svih stručnih službi HBOR-a;
- je uslijed promjena važećih propisa potrebno na primjereni način uskladiti vođenje poslovanja HBOR-a i tumačiti ovaj Program odjele potpore;

Uprava HBOR-a, uz suglasnost Nadzornog odbora HBOR-a, donosi sljedeći

PROGRAM DODJELE DRŽAVNIH POTPORA

Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR)

I. UVODNE ODREDBE

Predmet Programa i područje primjene

Članak 1.

- (1) Ovaj Program dodjele potpore HBOR-a (dalje: Program) predstavlja akt temeljem kojeg HBOR, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju državne potpore, te ujedno i akt temeljem kojeg HBOR državnu potporu koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu.
- (2) Ovaj Program, osim što predstavlja akt dodjele potpore sukladno Zakonu, ujedno je interni okvir i smjernica za rad stručnim službama i djelatnicima HBOR-a, te se provođenje djelatnosti i poslovanje HBOR-a, u slučajevima kada se istima dodjeljuju državne potpore, ima uskladiti sa i ravnati prema odredbama sadržanim u ovom Programu.
- (3) Temeljem ovog Programa HBOR odobrava:
 - a. regionalne potpore,
 - b. potpore MSP-ima u obliku:
 - i. potpora za ulaganja,
 - ii. potpora za pristup financiranju za MSP-ove,
 - c. potpore za zaštitu okoliša,
 - d. potpore za istraživanje, razvoj i inovacije,
 - e. potpore za naknadu štete prouzročene određenim prirodnim katastrofama,
 - f. potpore za lokalne infrastrukture.
- (4) U provođenju svojih Zakonom o HBOR-u utvrđenih poslovnih aktivnosti te prilikom dodjele potpora iz prethodnog članka, HBOR će postupati sukladno važećim propisima o državnim potporama sadržanim u ovom Programu i Pravilniku HBOR-a, a poglavito propisima sadržanim u Općoj uredbi o skupnim izuzećima.
- (5) Kreditni programi HBOR-a i drugi interni akti, u slučajevima kada HBOR dodjeljuje državne potpore, ravnat će se i tumačiti sukladno odredbama ovog Programa i Pravilnika HBOR-a.

Isključenje od primjene ovog Programa i isključenje pojedinih poduzetnika

Članak 2.

- (1) Ovaj Program ne primjenjuje se na sljedeće:
 - a. na potpore za djelatnosti povezane s izvozom u treće zemlje ili države članice, to jest potpore izravno povezane s izvezenim količinama, uspostavom i radom distribucijske mreže ili ostalim tekućim troškovima povezanim s izvoznom djelatnošću,
 - b. na potpore uvjetovane time da se prednost daje uporabi domaće robe u odnosu na uvezenu robu,
 - c. na potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji djeluju u sektoru ribarstva i akvakulture, osim u dijelu potpore za pristup financiranju za MSP-ove, potpore u području istraživanja i razvoja i potpore za inovacije za MSP-ove,
 - d. potpore koje se dodjeljuju sektoru primarne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda, osim u dijelu potpore za istraživanje i razvoj, potpore za inovacije za MSP-ove, potpore za rizično financiranje, potpore za zaštitu okoliša,
 - e. potpore koje se dodjeljuju u sektoru prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda, u sljedećim slučajevima:

- i. ako se iznos potpora utvrđuje na temelju cijene ili količine tih proizvoda kupljenih od primarnih proizvođača ili stavljenih u promet od strane dotičnih poduzetnika; ili
 - ii. ako su potpore uvjetovane njihovim djelomičnim ili potpunim prenošenjem na primarne proizvođače,
 - f. potpore za zatvaranje nekonkurentnih rudnika ugljena,
 - g. isključene kategorije regionalnih potpora iz članka 10. Programa.
- (2) Potpora po ovom Programu ne može se dodijeliti poduzetniku:
- a. koji podliježe neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nesukladnom s unutarnjim tržištem, uz iznimku potpora za naknadu štete prouzročene određenim prirodnim katastrofama.
 - b. koji je u poduzetnik u teškoćama, uz iznimku potpora za naknadu štete prouzročene određenim prirodnim katastrofama.
- (3) Potpora po ovom Programu ne smije se uvjetovati:
- a. obvezom korisnika potpore da ima poslovni nastan u određenoj državi članici ili da većina njegovih poslovnih jedinica ima poslovni nastan u toj državi članici; međutim, zahtjev da ima poslovnu jedinicu ili podružnicu u državi članici koja dodjeljuje potporu u trenutku plaćanja potpore dopušten je;
 - b. obvezom poduzetnika/korisnika potpore da koristi robu proizvedenu ili usluge pružene na državnom području;
 - c. ograničavanjem mogućnosti korištenja rezultata istraživanja, razvoja i inovacija u ostalim državama članicama

Isključenje Programa za potpore koje premašuju određene pragove

Članak 3.

- (1) Ovaj Program ne primjenjuje se na potpore koje premašuju sljedeće pragove:
- a. regionalne potpore za ulaganja: „prilagođeni iznos potpore“ izračunan za ulaganja s opravdanim troškovima u iznosu od 100 milijuna EUR,
 - b. potpore za ulaganja za MSP-ove: 7,5 milijuna EUR po poduzetniku po projektu ulaganja,
 - c. potpore za savjetodavne usluge u korist MSP-ova: 2 milijuna EUR po poduzetniku po projektu;
 - d. potpore MSP-ovima za sudjelovanje na sajmovima: 2 milijuna EUR poduzetniku po godini;
 - e. potpore za rizično financiranje gdje ukupni iznos rizičnog financiranja (u obliku vlasničkih ulaganja, kvazivlasničkih ulaganja, zajmova, jamstava ili kombinacije navedenog) ne premašuje 15 milijuna EUR po prihvatljivom poduzetniku na temelju bilo koje mjere rizičnog financiranja,
 - f. potpore za poduzetnike početnike:
 - i. koje imaju oblik zajmova s kamatnim stopama koje nisu u skladu s tržišnim uvjetima, u trajanju od deset godina i u nominalnom iznosu od najviše 1 milijun EUR ili 2 milijuna EUR za poduzetnike s poslovnim nastanom u potpomognutim regijama koja ispunjavaju uvjete članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora. Za zajmove u trajanju od 5 do 10 godina maksimalni iznosi mogu se prilagoditi množenjem prethodno navedenih iznosa omjerom razdoblja od 10 godina i stvarnog trajanja zajma. Za zajmove kraće od 5 godina maksimalni iznos jednak je iznosu za zajmove u trajanju 5 godina.
 - ii. koje imaju oblik jamstava s premijama koje nisu u skladu s tržišnim uvjetima, u trajanju od 10 godina i s nominalnim iznosom zajamčenog zajma od najviše 1,5 milijuna EUR, ili 3 milijuna EUR za poduzetnike s poslovnim nastanom u

- potpomognutim regijama koja ispunjavaju uvjete članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora. Za jamstva u trajanju od 5 do 10 godina maksimalni iznosi zajma obuhvaćenog jamstvom mogu se prilagoditi množenjem prethodno navedenih iznosa omjerom razdoblja od 10 godina i stvarnog trajanja jamstva; Za jamstva kraća od 5 godina maksimalni iznos jednak je onom za jamstva u trajanju od 5 godina. Jamstvo ne smije premašiti 80 % temeljnog zajma.
- iii. Koje imaju oblik bespovratnih sredstava, uključujući vlasnička i kvazivlasnička ulaganja, ili smanjenja kamatnih stopa i jamstvene premije čiji iznos bruto ekvivalenta potpore ne premašuje 0,4 milijuna EUR, ili 0,8 milijuna EUR za poduzetnike s poslovnim nastanom u potpomognutim regijama koja ispunjavaju uvjete članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora.
 - iv. Poduzetnik/korisnik potpore može primiti pomoć putem kombinacije instrumenata potpore navedenih u točkama i., ii. i iii., pod uvjetom da se za određivanje preostalog udjela maksimalnog iznosa potpore dozvoljenog za ostale instrumente koji su sastavni dio tog kombiniranog instrumenta uzima u obzir udio iznosa dodijeljenog putem jednog instrumenta potpore, izračunan na temelju maksimalnog iznosa potpore dozvoljenog za taj kombinirani instrument.
 - v. Za male inovativne poduzetnike maksimalni iznosi utvrđeni u stavku 3. mogu se udvostručiti.
- g. potpore za istraživanje i razvoj:
- i. Ako je projekt pretežno temeljno istraživanje: 40 milijuna EUR po poduzetniku po projektu; to je slučaj ako više od polovice opravdanih troškova projekta nastaje putem djelatnosti obuhvaćenih kategorijom temeljnog istraživanja.
 - ii. Ako je projekt pretežno primijenjeno istraživanje (industrial research): 20 milijuna EUR po poduzetniku po projektu; to je slučaj ako više od polovice opravdanih troškova projekta nastaje putem djelatnosti obuhvaćenih kategorijom primijenjenog istraživanja.
 - iii. Ako je projekt pretežno eksperimentalni razvoj: 15 milijuna EUR po poduzetniku po projektu; to je slučaj ako više od polovice opravdanih troškova projekta nastaje putem djelatnosti obuhvaćenih kategorijom eksperimentalnog razvoja.
 - iv. Ako se projekt ostvaruje u okviru inicijative EUREKA.
 - v. Potpore za studije izvedivosti u pripremi istraživačkih djelatnosti: 7,5 milijuna EUR po studiji.
- h. potpore za ulaganja u istraživačke infrastrukture: 20 milijuna EUR po infrastrukturi.
- i. potpore za inovacijske klastere: 7,5 milijuna EUR po klasteru.
 - j. potpore za inovacije za MSP-ove: 5 milijuna EUR po poduzetniku po projektu.
 - k. potpore za ulaganja u zaštitu okoliša, isključujući potpore za ulaganja u projekte energetske učinkovitosti: zbrinjavanje onečišćenih lokacija i energetski učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje: 15 milijuna EUR po poduzetniku po projektu ulaganja.
 - l. potpore za projekte energetske učinkovitosti: kad nominalna vrijednost zajma ili iznosa za koji se izdaje jamstvo (koje ne prelazi 80% predležećeg zajma) na razini projekta ne premašuje EUR 10 milijuna.
 - m. potpore za ulaganja u zbrinjavanje onečišćenih lokacija: 20 milijuna EUR po poduzetniku po projektu ulaganja.
 - n. operativne potpore za proizvodnju obnovljive električne energije i promociju energije iz obnovljivih izvora u malim postrojenjima: 15 milijuna EUR po poduzetniku po projektu.
 - o. potpore za ulaganje u lokalne infrastrukture: 10 milijuna EUR ili ukupni troškovi koji premašuju 20 milijuna EUR za istu infrastrukturu.

- (2) Pragovi utvrđeni ili spomenuti u stavku 1. ne smiju se izbjegavati umjetnim razdvajanjem programa ili projekata potpore.

Transparentnost potpora

Članak 4.

- (1) Ovim Programom odobravaju se isključivo transparentne potpore, to jest potpore za koje je moguće prije dodjele (ex ante) precizno izračunati bruto ekvivalent bez dodatne potrebe za provođenjem ocjene rizika.
- (2) U okviru primjene ovog Programa, sljedeće kategorije potpora smatraju se transparentnima:
- a. potpore u obliku zajmova ako je bruto ekvivalent potpore izračunan na temelju referentne stope koja prevladava u trenutku dodjele potpore;
 - b. potpore u obliku jamstava ako je bruto ekvivalent potpore izračunan na temelju premija sigurne luke utvrđenih u obavijesti Komisije ili ako je metodologija za izračun bruto ekvivalenta potpore jamstva bila prihvaćena prije provedbe potpore, na temelju Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstava (SL C 155, 20.6.2008.) ili naknadne obavijesti kojom je ona zamijenjena, nakon prijave te metodologije Komisiji u skladu s tada primjenjivom uredbom Komisije u području državnih potpora, a odobrena se metodologija izričito odnosi na dotičnu vrstu jamstva i temeljne transakcije u smislu primjene ove Uredbe;
 - c. potpore u obliku mjera rizičnog financiranja ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni ovim Programom;
 - d. potpore za poduzetnike početnike ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni ovim Programom.

Poduzetnik u teškoćama

Članak 5.

- (1) Poduzetnicima u teškoćama ne može se dodijeliti državna potpora ovim Programom.
- (2) Poduzetnik u teškoćama označava poduzetnika kod kojeg je nastupila najmanje jedna od sljedećih okolnosti:
- a. U slučaju društva s ograničenom odgovornošću (osim MSP-a koji postoji manje od tri godine ili, za potrebe prihvatljivosti za potpore za rizično financiranje, MSP-a tijekom 7 godina od njegove prve komercijalne prodaje koji je primjeren za ulaganja u rizično financiranje na temelju dubinske analize koju je proveo odabrani financijski posrednik), ako je više od polovice njegova vlasničkog kapitala izgubljeno zbog prenesenih gubitaka. To se događa kada se odbijanjem prenesenih gubitaka od pričuva (i svih drugih elemenata koji se općenito smatraju dijelom vlastitog kapitala društva) dobije negativan kumulativni iznos koji prelazi polovicu temeljnog vlasničkog kapitala. Za potrebe ove odredbe "društvo s ograničenom odgovornošću" odnosi se posebno na dvije vrste društava navedene u Prilogu I. Direktivi 2013/34/EU, a "vlasnički kapital" obuhvaća, prema potrebi, sve premije na emitirane dionice;
 - b. U slučaju društva u kojem najmanje nekoliko članova snosi neograničenu odgovornost za dug društva (osim MSP-a koji postoji manje od tri godine ili, za potrebe prihvatljivosti za potpore za rizično financiranje, MSP-a tijekom 7 godina od njegove prve komercijalne prodaje koji je primjeren za ulaganja u rizično financiranje na temelju dubinske analize koju je proveo odabrani financijski posrednik), ako je više od polovice njegova kapitala navedenog u financijskom izvještaju društva izgubljeno zbog prenesenih gubitaka. Za

potrebe ove odredbe "društvo u kojem najmanje nekoliko članova snosi neograničenu odgovornost za dug društva" odnosi se posebno na vrste društava navedene u Prilogu II Direktivi 2013/34/EU;

- c. Ako se nad poduzetnikom provodi cjelokupni stečajni postupak ili on ispunjava kriterije u skladu s nacionalnim pravom da se nad njim provede cjelokupni stečajni postupak na zahtjev vjerovnika;
- d. Ako je poduzetnik primio potporu za sanaciju, a još nije nadoknadio zajam ili okončao jamstvo, ili je primio potporu za restrukturiranje, a još je podložan planu restrukturiranja;
- e. U slučaju poduzetnika koji nije MSP, ako je tijekom zadnje dvije godine:
 - i. omjer knjigovodstvenog duga i kapitala poduzetnika bio veći od 7,5 i
 - ii. EBITDA koeficijent pokriva kamata poduzetnika bio je niži od 1.0.

Učinak poticaja

Članak 6.

- (1) Ovaj Program odnosi se na isključivo na potpore koje imaju učinak poticaja.
- (2) Smatra se da potpora ima učinak poticaja ako je poduzetnik/korisnik potpore podnio HBOR-u pisani zahtjev za potporu sadržanu u plasmanu HBOR-a prije početka rada na projektu odnosno djelatnosti. Zahtjev za potporu mora sadržavati barem sljedeće informacije:
 - a. ime i veličinu poduzetnika
 - b. opis projekta, uključujući datume njegova početka i dovršetka
 - c. lokaciju projekta
 - d. popis troškova projekta
 - e. vrstu potpore i iznos javnog financiranja potrebnog za projekt.
- (3) Za jednokratne potpore koje se dodjeljuju velikim poduzetnicima smatra se da imaju učinak poticaja ako je, uz ispunjavanje uvjeta utvrđenih naprijed u stavku 2., HBOR potvrdio prije dodjele dotične potpore da se dokumentacijom koju je pripremio korisnik potvrđuje jedan ili više sljedećih kriterija:
 - a. za regionalne potpore za ulaganja: da bez potpore projekt ne bi bio proveden u dotičnom području ili ne bi bio dovoljno profitabilan za korisnika u dotičnom području
 - b. u svim ostalim slučajevima, da postoji:
 - i. znatno povećanje opsega projekta/djelatnosti uslijed potpore; ili
 - ii. znatno povećanje ukupnog iznosa koji korisnik troši na projekt/djelatnost uslijed potpore; ili
 - iii. znatno povećanje brzine dovršenja dotičnog projekta/djelatnosti.
- (4) Odstupajući od stavaka 2. i 3. ovog članka sljedeće kategorije potpora ne moraju imati ili se smatra da imaju učinak poticaja:
 - a. regionalne operativne potpore – ako su ispunjeni uvjeti čl. 15. Opće uredbe o skupnim izuzećima,
 - b. potpore za pristup financiranju za MSP-ove, ako su ispunjene mjerodavne odredbe utvrđene čl. 21. i 22. Opće uredbe o skupnim izuzećima;
 - c. potpore za naknadu štete prouzročene određenim prirodnim katastrofama, ako su ispunjeni uvjeti čl. 50. Opće uredbe o skupnim izuzećima.

Intenzitet potpore i opravdani troškovi

Članak 7.

- (1) U svrhu izračuna intenziteta potpore i opravdanih troškova, svi iznosi koji se koriste trebaju biti iznosi prije svih odbitaka poreza ili kakvog drugog troška. Opravdani troškovi popraćuju se pisanim dokazima koji trebaju biti jasni, konkretni i ažurirani.

- (2) Ako se potpora ne dodjeljuje u obliku bespovratnog sredstva, iznos potpore jednak je bruto ekvivalentu potpore.
- (3) Potpore koje se isplaćuju u više obroka potrebno je diskontirati na njihovu vrijednost u trenutku dodjele. Opravdane troškove potrebno je diskontirati na njihovu vrijednost u trenutku dodjele. Kamatna stopa koju je potrebno primijeniti pri diskontiranju diskontna je stopa koja se primjenjuje u trenutku dodjele.

Zbrajanje potpora (kumulacija)

Članak 8.

- (1) Pri određivanju poštuju li se pragovi pojedinačne prijave utvrđeni u članku 3. i maksimalni intenziteti potpore utvrđeni ovim Programom, u obzir se uzima ukupni iznos državnih potpora za potpomognutu djelatnost, projekt ili poduzetnika.
- (2) Kada se financiranje Unije kojim centralno upravljaju institucije, agencije, zajednički poduzetnici ili druga tijela Unije i koje nije izravno ili neizravno pod nadzorom država članica kombinira sa državnom potporom, za potrebe određivanja poštuju li se pragovi za prijavu i maksimalni intenziteti potpore ili maksimalni iznosi potpore, u obzir se uzimaju samo državne potpore, pod uvjetom da ukupan iznos javnog financiranja dodijeljen u odnosu na iste opravdane troškove ne premašuje najpovoljniju stopu financiranja utvrđenu u primjenjivim propisima zakonodavstva Unije.
- (3) Potpora čije je troškove moguće utvrditi a koja se izuzima na temelju ovog Programa može se zbrajati sa:
 - a. bilo kojom drugom državnom potporom, pod uvjetom da se dotične mjere odnose na različite opravdane troškove koje je moguće utvrditi,
 - b. bilo kojom drugom državnom potporom koja se odnosi na iste opravdane troškove, bilo da se oni djelomično ili potpuno preklapaju, isključivo ako to zbrajanje ne dovodi do premašivanja najvišeg intenziteta potpore ili iznosa potpore koji je primjenjiv na tu potporu.
- (4) Potpora čiji troškovi nisu opravdani troškovi koje je moguće utvrditi, a koji su izuzeti temeljem članaka 21., 22. i 23. Opće uredbe o skupnim izuzećima može se zbrajati s bilo kojom drugom mjerom državne potpore s opravdanim troškovima koje je moguće utvrditi. Potpore bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi mogu se zbrajati s ostalim državnim potporama bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi do najvećeg odgovarajućeg ukupnog praga za financiranje utvrđenog u odnosu na posebne okolnosti svakog slučaja na temelju ove ili druge uredbe ili odluke o općem skupnom izuzeću koju je donijela Komisija.
- (5) Državne potpore koje se izuzimaju temeljem ovog Programa ne zbrajaju se s de minimis potporama u odnosu na iste opravdane troškove ako bi njihovo zbrajanje dovelo do toga da određeni intenzitet potpore premaši intenzitete potpore utvrđene ovim Programom.

Značenje pojmova (definicije)

Članak 9.

Za potrebe primjene ovog Programa primjenjuju se definicije utvrđene Pravitkom I. ovom Programu.

II. REGIONALNE POTPORE ZA ULAGANJA

Područje primjene

Članak 10.

Ovaj Program ne primjenjuje se:

- a. na potpore kojima se u povlašten položaj stavljaju djelatnosti u sektoru čelika, sektoru ugljena, sektoru brodogradnje, sektoru umjetnih vlakana, sektoru prijevoza (transporta) uključujući povezanu infrastrukturu te proizvodnju, distribuciju i infrastrukturu energije;
- b. na regionalne potpore u obliku programa usmjerenih na određene sektore ekonomskih djelatnosti u okviru značenja ovog programa; programi koji se odnose na turističke djelatnosti, širokopojasne infrastrukture ili preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda ne smatraju se programima usmjerenima na određene sektore ekonomskih djelatnosti;
- c. na regionalne potpore u obliku programa kojima se naknađuju troškovi prijevoza robe proizvedene u najudaljenijim regijama ili u rijetko naseljenim područjima i koje se dodjeljuju u korist:
 - i. proizvodnja, prerada i stavljanje na tržište proizvoda navedenih u Prilogu I. Ugovoru; ili
 - ii. djelatnosti razvrstane pod poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo na temelju područja A klasifikacije NACE Rev. 2, rudarstvo i kamenolome na temelju područja B klasifikacije NACE Rev. 2 te opskrbu električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom na temelju područja D klasifikacije NACE Rev. 2; ili
 - iii. prijevoz robe cjevovodom;
- d. na pojedinačne regionalne potpore za ulaganja dodijeljene korisniku koji je zatvorio istu ili sličnu djelatnost u Europskom gospodarskom prostoru (EGP-u) u razdoblju od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za regionalnu potporu za ulaganja ili koji u trenutku podnošenja zahtjeva ima konkretan plan zatvoriti istu ili sličnu djelatnost u roku od najviše dvije godine nakon dovršetka početnog ulaganja za koje se traži potpora u dotičnom području;
- e. na regionalne operativne potpore dodijeljene poduzetnicima čija je glavna djelatnost obuhvaćena područjem K „Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja” statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2¹ ili poduzetnicima koji obavljaju djelatnosti unutar skupine, a čije su glavne djelatnosti obuhvaćene razredima 70.10. „Upravljačke djelatnosti” ili 70.22 „Savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem” klasifikacije NACE Rev. 2;

Regionalne potpore za ulaganja

Članak 11.

- (1) HBOR dodjeljuje regionalne državne potpore za investicijska ulaganja poduzetnicima koji ispunjavaju kriterije iz Uvodnih odredbi ovog Programa.
- (2) Regionalna potpora za investicijska ulaganja dodjeljuje se za početno ulaganje ili početno ulaganje u korist nove ekonomske aktivnosti.
- (3) Regionalnim potporama potiče se gospodarski razvoja područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenosti, a sukladno maksimalnim intenzitetima utvrđenim važećom Kartom regionalnih potpora za razdoblje 2014.-2020. sukladno kojoj se Republika Hrvatska sastoji od dvije prostorne jedinice, i to:
 - a. Jadranske Hrvatske² – maksimalni intenzitet potpore u toj regiji može iznositi 35% bruto ekvivalenta potpore

¹ Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima, SL L 393, 30.12.2006. 1.

² Jadranska Hrvatska sastoji se od: Primorsko-goranske županije, Ličko-senjske županije, Zadarske županije, Šibensko-kninske županije, Splitsko-dalmatinske županije, Istarske županije i Dubrovačko-neretvanske županije.

- b. Kontinentalne Hrvatske³ – maksimalni intenzitet potpore u toj regiji može iznositi 25% bruto ekvivalenta potpore.
- (4) Potpore se mogu dodijeliti MSP-ima i velikim poduzetnicima za bilo koji oblik početnog ulaganja.
- (5) Početno ulaganje je:
- a. ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu povezano s osnivanjem nove poslovne jedinice, širenje postojeće poslovne jedinice, diversifikaciju proizvodnje poslovne jedinice na proizvode koje dotična poslovna jedinica prethodno nije proizvodila ili temeljitu promjenu u sveukupnom proizvodnom procesu postojeće poslovne jedinice; ili
 - b. stjecanje imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja se ugasila ili bi se bila ugasila da nije bila kupljena, a kupio ju je ulagač koji nije povezan s prodavateljem, isključujući samo stjecanje udjela u poduzetniku.
- (6) Početno ulaganje u korist nove ekonomske djelatnosti:
- a. ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu povezano s osnivanjem nove poslovne jedinice ili diversifikacijom djelatnosti poslovne jedinice, pod uvjetom da nova djelatnost nije ista ili slična djelatnosti koja se prethodno obavljala u poslovnoj jedinici;
 - b. stjecanje imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja se ugasila ili bi se bila ugasila da nije bila kupljena, a kupio ju je ulagač koji nije povezan s prodavateljem, pod uvjetom da nova djelatnost koja će se obavljati upotrebom stečene imovine nije ista ili slična djelatnosti koju je poslovna jedinica obavljala prije stjecanja.

Opravdani troškovi

Članak 12.

Opravdani troškovi su sljedeći:

- a. troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu;
- b. procijenjeni troškovi plaća proizašli iz otvaranja radnih mjesta uslijed početnog ulaganja, izračunani kroz razdoblje od dvije godine; ili
- c. kombinacija troškova iz točaka (a) i (b), pod uvjetom da kombinirani iznos ne premašuje iznos iz točke (a) ili iznos iz točke (b), ovisno o tome koji je veći.

Obveza zadržavanja imovine, vrsta imovine

Članak 13.

- (1) Ulaganje ostaje u području koje prima potporu tijekom najmanje pet godina nakon dovršetka ulaganja, odnosno tri godine nakon dovršetka ulaganja u slučaju MSP-ova. To ne sprečava zamjenu postrojenja ili opreme koji su u tom razdoblju zastarjeli ili se pokvarili, pod uvjetom da je ekonomska djelatnost ostala u dotičnom području tijekom prethodno spomenutog najkraćeg razdoblja.
- (2) Stečena imovina mora biti nova, osim za MSP-ove i za stjecanje poslovne jedinice. Troškovi povezani s najmom materijalne imovine moraju ispunjavati sljedeće uvjete:
 - a. za zemljišta i zgrade najam se mora nastaviti najmanje pet godina nakon očekivanog datuma dovršetka projekta ulaganja za velike poduzetnike, odnosno tri godine u slučaju MSP-ova

³ Kontinentalna Hrvatska sastoji se od: Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Varaždinske županije, Koprivničko-križevačke županije, Međimurske županije, Bjelovarsko-bilogorske županije, Virovitičko-podravске županije, požeško-slavonske županije, Brodsko-posavske županije, Osječko-baranjske županije, Vukovarsko-srijemske županije, Karlovačke županije i Sisačko-moslavačke županije.

- b. za postrojenja ili strojeve najam mora biti u obliku financijskog leasinga i sadržavati obvezu korisnika potpore na kupnju imovine nakon isteka ugovora o najmu
- (3) U slučaju stjecanja imovine poslovne jedinice u smislu početnog ulaganja uzimaju se u obzir isključivo troškovi kupnje imovine od trećih osoba koje nisu povezane s kupcem. Transakcija se izvršava po tržišnim uvjetima. Ako je za stjecanje imovine potpora dodijeljena prije kupnje imovine, troškovi za tu imovinu oduzimaju se od opravdanih troškova povezanih sa stjecanjem poslovne jedinice. U slučaju nasljeđivanja poslovanja malog poduzetnika u korist obitelji prvotnog/prvotnih vlasnika ili u korist bivših zaposlenika, uvjet da osnovna sredstva trebaju kupiti treće strane nepovezane s kupcem ukida se. Stjecanje udjela ne predstavlja početno ulaganje.
- (4) Za potpore dodijeljene za temeljitu promjenu u proizvodnom procesu opravdani troškovi moraju premašivati amortizaciju imovine povezane s djelatnošću koja se modernizira tijekom tri prethodne porezne godine. Za potpore dodijeljene za diversifikaciju postojeće poslovne jedinice opravdani troškovi moraju premašivati najmanje 200 % knjigovodstvene vrijednosti imovine koja se ponovno koristi, uknjižene u poreznoj godini koja prethodi početku radova.
- (5) Nematerijalna imovina mora ispunjavati sljedeće uvjete:
- mora se koristiti isključivo u poslovnoj jedinici koja prima potporu;
 - mora se voditi kao imovina koja se amortizira;
 - mora biti kupljena po tržišnim uvjetima od trećih strana nepovezanih s kupcem; i
 - mora biti uključena u imovinu poduzetnika koji prima potporu i ostati povezana s projektom za koji se dodjeljuje potpora tijekom najmanje pet godina ili tri godine u slučaju MSP-ova;
- (6) Za velike poduzetnike troškovi nematerijalne imovine opravdani su isključivo do granice od 50 % ukupnih opravdanih troškova ulaganja za početno ulaganje.
- (7) Ako se opravdani troškovi izračunavaju u odnosu na procijenjene troškove plaća kako je opisano u članku 12. točki (b), moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
- projekt ulaganja dovodi do neto povećanja broja zaposlenih u dotičnoj poslovnoj jedinici u odnosu na prosjek za proteklih 12 mjeseci, nakon što se od prividnog broja novootvorenih radnih mjesta oduzmu eventualna radna mjesta izgubljena tijekom tog razdoblja;
 - sva radna mjesta popunjena su u roku od tri godine od dovršetka radova; i
 - svako radno mjesto otvoreno ulaganjem ostaje u dotičnom području tijekom razdoblja od pet godina od dana kada je prvi put popunjeno, odnosno tijekom razdoblja od tri godine u slučaju MSP-ova.

Intenzitet potpore

Članak 14.

- (1) Intenzitet potpore u bruto ekvivalentu potpore ne smije premašiti maksimalni intenzitet potpore utvrđen u karti regionalnih potpora na snazi u trenutku kad se potpora dodjeljuje u dotičnom potpomognutom području.
- (2) Ako se intenzitet potpore izračunava na temelju članka 12. točke (c), maksimalni intenzitet potpore ne smije premašiti najpovoljniji iznos koji proizlazi iz primjene tog intenziteta na temelju troškova ulaganja ili troškova plaća. Za velike projekte ulaganja potpore ne smiju premašiti prilagođene potpore izračunane u skladu s mehanizmom za prilagođen iznos potpore.
- (3) Sva početna ulaganja koja je pokrenuo isti korisnik (na razini grupe) u razdoblju od tri godine od datuma početka radova na drugom ulaganju kojem je dodijeljena potpora u istoj regiji na trećoj razini Nomenklature teritorijalnih jedinica za statistiku smatraju se dijelom istog projekta ulaganja. Ako je taj pojedinačni projekt ulaganja velik projekt ulaganja, ukupan iznos potpore za pojedinačni projekt ulaganja ne premašuje maksimalni prilagođeni iznos potpore za velike projekte ulaganja.

- (4) Početak radova znači početak građevinskih radova povezanih s ulaganjem ili prvu zakonsku obvezujuću obvezu za naručivanje opreme ili bilo koju drugu obvezu zbog koje ulaganje postaje nepovratno, ovisno o tome koje od nabrojenog nastupi prvo, isključujući pripreme radove; kupnja zemljišta i pripremni radovi kao što je ishođenje dozvola i provođenje studija izvedivosti ne smatraju se početkom radova. U slučaju preuzimanja „početak radova“ znači trenutak stjecanja imovine koja je izravno povezana sa stečenom poslovnom jedinicom.

Vlastiti doprinos

Članak 15.

Korisnik potpore mora osigurati financijski doprinos od najmanje 25 % opravdanih troškova, iz vlastitih izvora ili vanjskim financiranjem, u obliku oslobođenom od bilo kakve državne potpore.

III. POTPORE ZA MSP-e

Potpore za ulaganja za MSP-e

Članak 16.

HBOR dodjeljuje državne potpore za ulaganja MSP-ima koji posluju unutar ili izvan područja Europske Unije ukoliko ispunjavaju kriterije iz Uvodnih odredbi ovog Programa i odredbe sadržane u ovom dijelu Programa.

Opravdani troškovi

Članak 17.

- (1) Opravdani troškovi su jedan ili oboje od sljedećeg:
- troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu;
 - procijenjeni troškovi plaća za radna mjesta izravno otvorena projektom ulaganja, izračunani kroz razdoblje od dvije godine.
- (2) Kako bi se smatralo opravdanim troškom u smislu ovog članka, ulaganje mora biti:
- ulaganje u materijalnu i/ili nematerijalnu imovinu u vezi s osnivanjem nove poslovne jedinice, širenjem postojeće poslovne jedinice, diversifikacijom proizvodnje poslovne jedinice na nove dodatne proizvode ili temeljitom promjenom u sveukupnom proizvodnom procesu postojeće poslovne jedinice; ili
 - nabava osnovnih sredstava povezanih s poslovnom jedinicom gdje su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - poslovna jedinica se ugasila ili bi se bila ugasila da nije bila kupljena;
 - osnovna sredstva je kupila treća strana nepovezana s kupcem;
 - transakcija se izvršava po tržišnim uvjetima.
- (3) U slučaju nasljeđivanja poslovanja malog poduzetnika u korist obitelji prvotnog/prvotnih vlasnika ili u korist bivših zaposlenika, uvjet da osnovna sredstva trebaju kupiti treće strane nepovezane s kupcem ukida se. Samo stjecanje udjela u poduzetniku ne predstavlja ulaganje.
- (4) Nematerijalna imovina mora kumulativno ispunjavati sljedeće uvjete:
- mora se koristiti isključivo u poduzetniku koji prima potporu;
 - mora se voditi kao imovina koja se amortizira;
 - mora biti kupljena po tržišnim uvjetima od trećih strana nepovezanih s kupcem;
 - mora biti uključena u imovinu poduzetnika najmanje tri godine.
- (5) Radna mjesta izravno otvorena projektom ulaganja moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- a. radna mjesta otvaraju se u roku od tri godine od dovršetka ulaganja;
 - b. dolazi do neto povećanja broja zaposlenih u dotičnoj poslovnoj jedinici u odnosu na prosjek za proteklih 12 mjeseci;
 - c. otvoreno radno mjesto očuvano je tijekom razdoblja od najmanje tri godine od dana kada je prvi put popunjeno.
- (6) Radna mjesta izravno otvorena projektom ulaganja su radna mjesta povezana s djelatnošću na koju se ulaganje odnosi, uključujući radna mjesta otvorena nakon povećanja stope iskoristivosti kapaciteta koje je nastalo ulaganjem.

Intenzitet potpore

Članak 18.

Intenzitet potpore ne smije premašiti:

- a. 20% opravdanih troškova u slučaju malih poduzetnika;
- b. 10% opravdanih troškova u slučaju srednjih poduzetnika.

Potpore za usluge savjetovanja MSP-a

Članak 19.

- (1) Intenzitet potpore ne smije premašiti 50% opravdanih troškova.
- (2) Opravdani troškovi su troškovi usluga savjetovanja (konzultantskih usluga) koje je pružio vanjski konzultant.
- (3) Usluge na koje se odnosi prethodni stavak ne mogu predstavljati trajnu ili periodičnu aktivnost niti se odnositi na poduzetnikove uobičajene operativne troškove kao što su uobičajene usluge poreznog savjetovanja, uobičajeno pravno savjetovanje ili usluge promidžbe.

Potpore za sudjelovanje MSP-a na sajmovima

Članak 20.

- (1) Intenzitet potpore ne premašuje 50 % opravdanih troškova.
- (2) Opravdani troškovi su troškovi nastali za najam, uređivanje i vođenje štanda pri prvom sudjelovanju poduzetnika na određenom sajmu ili izložbi.

IV. POTPORE ZA PRISTUP FINANCIRANJU ZA MSP-e

Potpore za rizično financiranje

Članak 21.

- (1) HBOR dodjeljuje potpore za rizično financiranje u korist MSP-a poduzetnicima koji ispunjavaju kriterije iz Uvodnih odredbi ovog Programa i odredbe sadržane u ovom dijelu Programa.
- (2) Na razini financijskih posrednika potpore za rizično financiranje nezavisnim privatnim ulagačima mogu biti u jednom od sljedećih oblika:
 - a. vlasničkog ili kvazivlasničkog kapitala ili financijske donacije radi izravnog ili neizravnog pružanja rizičnih financijskih ulaganja prihvatljivim poduzetnicima;
 - b. zajmova radi izravnog ili neizravnog pružanja rizičnih financijskih ulaganja prihvatljivim poduzetnicima;
 - c. jamstava za pokriće gubitaka od izravno ili neizravno pruženih rizičnih financijskih ulaganja prihvatljivim poduzetnicima.
- (3) Na razini neovisnih privatnih ulagača potpore za rizično financiranje mogu biti u oblicima navedenima u stavku 2. ovog članka.
- (4) Na razini prihvatljivih poduzetnika potpore za rizično financiranje mogu biti u obliku vlasničkih ulaganja, kvazivlasničkih ulaganja, zajmova, jamstava ili kombinacije navedenog.

- (5) Prihvatljivi poduzetnici su poduzetnici koji su u vrijeme početnog rizičnog financijskog ulaganja neuvršteni MSP-i i ispunjavaju jedan od sljedećih kriterija prihvatljivosti:
- ne posluju ni na kojem tržištu;
 - posluju na nekom tržištu manje od 7 godina od njihove prve komercijalne prodaje;
 - zahtijevaju početno rizično financijsko ulaganje koje, na temelju poslovnog plana izrađenog radi uvođenja novog proizvoda ili zemljopisnog tržišta, premašuje 50 % njihova prosječnog godišnjeg prometa tijekom proteklih 5 godina.
- (6) Potpore za rizično financiranje mogu obuhvaćati i naknadna ulaganja (follow-on investments) u prihvatljive poduzetnike i nakon sedmogodišnjeg razdoblja iz stavka 5. točke (b) ovog članka, ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti:
- ukupan iznos rizičnog financiranja ne premašuje 15 milijuna EUR po prihvatljivom poduzetniku i po pojedinim rizičnom financijskom ulaganju;
 - naknadna ulaganja predviđena su u izvornom poslovnom planu;
 - poduzetnik koji prima naknadna ulaganja nije se povezoao, u smislu članka 3. Privitka II. s drugim poduzetnikom osim financijskog posrednika ili neovisnog privatnog ulagača koji pružaju rizično financiranje u okviru mjere, osim ako novi subjekt ispunjava uvjete iz definicije o MSP-ovima u smislu Privitka II.
- (7) Za vlasnička i kvazivlasnička ulaganja u prihvatljive poduzetnike mjerom rizičnog financiranja može se pružiti potpora zamjenskom kapitalu isključivo ako se zamjenski kapital koristi zajedno s novim kapitalom koji predstavlja najmanje 50 % svakog ciklusa ulaganja u prihvatljive poduzetnike.
- (8) Za vlasnička i kvazivlasnička ulaganja obuhvaćena stavkom 2. točkom (a) ovog članka najviše 30 % ukupnih ulaganja u kapital i neuplaćenog upisanog kapitala financijskog posrednika može se koristiti u svrhe upravljanja likvidnošću.
- (9) Ukupni iznos rizičnog financiranja iz stavka 4. ovog članka ne smije premašiti 15 milijuna EUR po prihvatljivom poduzetniku na temelju bilo koje mjere rizičnog financiranja.
- (10) Za mjere rizičnog financiranja kojima se prihvatljivim poduzetnicima pružaju vlasnička, kvazivlasnička ili kreditna ulaganja mjerom rizičnog financiranja potiče se dodatno financiranje od neovisnih privatnih ulagača na razini financijskih posrednika ili prihvatljivih poduzetnika kako bi se postigla ukupna stopa privatnog sudjelovanja koja odgovara sljedećim najmanjim pragovima:
- 10 % rizičnog financiranja dodijeljenog prihvatljivim poduzetnicima prije njihove prve komercijalne prodaje na bilo kojem tržištu;
 - 40 % rizičnog financiranja dodijeljenog prihvatljivim poduzetnicima iz stavka 5. točke (b) ovog članka;
 - 60 % rizičnog financiranja za ulaganje dodijeljeno prihvatljivim poduzetnicima spomenutima u stavku 5. točki (c) ovog članka i za naknadna ulaganja u prihvatljive poduzetnike nakon sedmogodišnjeg razdoblja spomenutog u stavku 5. točki (b) ovog članka.
- (11) U slučaju da je mjera rizičnog financiranja usmjerena na prihvatljive poduzetnike u različitim fazama razvoja iz stavka 10. točaka (a) do (c) ovog članka mjerom se postiže ukupna stopa privatnog sudjelovanja koja čini najmanje:
- 40 % ako temeljni portfelj uključuje ulaganja u poduzetnike iz stavka 10. točke (a) ovog članka; ili
 - ponderirani prosjek koji bi bio rezultat primjene najmanje stope sudjelovanja na pojedinačna ulaganja u temeljni portfelj iz stavka 10. točaka (a) do (c) ovog članka.
- (12) Mjerom rizičnog financiranja ne provodi se diskriminacija između financijskih posrednika na temelju njihova mjesta poslovnog nastana ili registracije u određenoj državi članici. Od financijskih posrednika može se zahtijevati ispunjavanje prethodno utvrđenih kriterija koji su objektivno opravdani prirodom ulaganja.

(13) Mjera rizičnog financiranja mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- a. provodi se putem jednog ili više financijskih posrednika, osim za porezne poticaje privatnim ulagačima u odnosu na njihova izravna ulaganja u prihvatljive poduzetnike;
- b. financijski posrednici te ulagači ili upravitelji fondova biraju se u otvorenom, transparentnom i nediskriminirajućem natječaju koji se provodi u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom, usmjerenom ka uspostavljanju odgovarajućih dogovora o podjeli rizika i nagrade pri čemu se za sva ulaganja osim za jamstva prednost daje asimetričnoj podjeli dobiti pred zaštitom od gubitaka;
- c. u slučaju asimetrične podjele gubitaka između javnih i privatnih ulagača prvi gubitak koji snosi javni ulagač ograničava se na 25 % njegova ukupnog ulaganja;
- d. u slučaju jamstava obuhvaćenih stavkom 2. točkom (c) jamstvena stopa ograničava se na 80 %, a ukupni gubici koje snosi država članica ograničavaju se na 25 % temeljnog portfelja obuhvaćenog jamstvom. Besplatno se mogu pružiti samo jamstva kojima se pokrivaju očekivani gubici temeljnog portfelja obuhvaćenog jamstvom. Ako je jamstvom obuhvaćeno pokriće neočekivanih gubitaka, financijski posrednik za dio jamstva koji pokriva neočekivane gubitke plaća jamstvenu premiju u skladu s tržišnim uvjetima.

(14) Kako bi se osiguralo donošenje odluka o financiranju usmjerenih na stjecanje dobiti moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a. financijski posrednici su osnovani sukladno primjenjivim zakonima;
- b. HBOR ili subjekt kojem je povjerena provedba mjere osigurat će postupak dubinskog snimanja kako bi se osigurala tržišno razumna strategija ulaganja, uključujući odgovarajuću politiku diversifikacije rizika usmjerenu na postizanje gospodarske održivosti i učinkovite ljestvice u odnosu na veličinu i teritorijalni opseg njezina investicijskog portfelja;
- c. rizično financiranje dodijeljeno prihvatljivim poduzetnicima temelji se na održivom poslovnom planu, koji sadržava pojedinosti o razvoju proizvoda, prodaje i profitabilnosti te kojim se uspostavlja financijska održivost ex ante;
- d. za svako vlasničko i kvazivlasničko ulaganje postoji jasna i ostvariva izlazna strategija.

(15) Financijskim se posrednicima upravlja na komercijalnoj osnovi. Smatra se da je taj zahtjev ispunjen ako financijski posrednik i, ovisno o vrsti mjere rizičnog financiranja, upravitelj fonda, ispunjavaju sljedeće uvjete:

- a. imaju zakonsku ili ugovornu obvezu djelovati s pažnjom profesionalnog upravitelja u dobroj vjeri i izbjegavajući sukob interesa; primjenjuju se najbolja praksa i regulatorni nadzor;
- b. njihova naknada u skladu je s tržišnom praksom. Taj uvjet smatra se ispunjenim ako je upravitelj ili financijski posrednik odabran u otvorenom, transparentnom i nediskriminirajućem konkurentnom natječaju, na temelju objektivnih kriterija povezanih s iskustvom, stručnošću te operativnim i financijskim sposobnostima;
- c. primaju naknadu koja je povezana s rezultatima ili sudjeluje u rizicima ulaganja su- ulaganjem vlastitih sredstava kako bi se osiguralo da se njihovi interesi trajno poklapaju s interesima javnog ulagača;
- d. utvrđuju strategiju, kriterije i predloženi vremenski raspored ulaganja;
- e. ulagačima je dopušteno da budu zastupljeni u upravljačkim tijelima investicijskog fonda, poput nadzornog odbora ili savjetodavne skupštine.

(16) Mjera rizičnog financiranja kojom se prihvatljivim poduzetnicima pružaju jamstva ili zajmovi mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- a. kao posljedica mjere financijski posrednik poduzima ulaganja koja bez potpore ne bi bila provedena ili bi bila ograničeno ili drugačije provedena. Financijski posrednik sposoban je

pokazati da primjenjuje mehanizam kojim se osigurava da se pogodnosti u najvećoj mogućoj mjeri prenose na krajnje korisnike u obliku veće količine financiranja, rizičnijih portfelja, nižih zahtjeva za dodatna jamstva, nižih jamstvenih premija ili nižih kamatnih stopa;

- b. u slučaju zajmova pri izračunavanju maksimalnog iznosa ulaganja za potrebe stavka 9. ovog članka uzima se u obzir nominalni iznos zajma;
- c. u slučaju jamstava pri izračunavanju maksimalnog iznosa ulaganja za potrebe stavka 9. ovog članka uzima se u obzir nominalni iznos temeljnog zajma obuhvaćenog jamstvom. Jamstvo ne premašuje 80 % iznosa zajma.

(17) HBOR može povjeriti provedbu mjere rizičnog financiranja određenom zaduženom subjektu (*entrusted entity*).

(18) Potpore za rizično financiranje za MSP-ove koji ne ispunjavaju uvjete utvrđene u stavku 5. sukladne su s unutarnjim tržištem ukoliko kumulativno ispunjavaju slijedeće uvjete:

- a. na razini MSP-ova potpore ispunjavaju uvjete utvrđene u Uredbi br. 1407/2013;
- b. ispunjeni su svi uvjeti utvrđeni u ovom članku, uz iznimku uvjeta utvrđenih u stavcima 5., 6., 9., 10. i 11.;
- c. za mjere rizičnog financiranja kojima se prihvatljivim poduzetnicima pružaju vlasnička, kvazivlasnička ili kreditna ulaganja mjerom se potiče dodatno financiranje koje pružaju neovisni privatni ulagači na razini financijskih posrednika ili MSP-ova kako bi se postigla ukupna stopa privatnog sudjelovanja koja odgovara najmanje 60 % rizičnog financiranja pruženog MSP-ovima.

Potpore za poduzetnike početnike

Članak 22.

- (1) HBOR dodjeljuje potpore za poduzetnike početnike poduzetnicima koji ispunjavaju kriterije iz Uvodnih odredbi ovog Programa i odredbe sadržane u ovom članku.
- (2) Prihvatljiva su poduzetnici neuvršteni mali poduzetnici do pet godina nakon registracije, koji još nisu raspodijelili dobit i koji nisu osnovani spajanjem poduzetnika. Za prihvatljive poduzetnike koji nisu obveznici registracije, razdoblje od 5 godina smatra se da počinje od trenutka kada je poduzetnik počeo gospodarsku aktivnost ili je postao obveznik plaćanja poreza za svoju gospodarsku aktivnost.
- (3) Potpore za poduzetnike početnike imaju oblik:
 - a. zajmova s kamatnim stopama koje nisu u skladu s tržišnim uvjetima, u trajanju od deset godina i u nominalnom iznosu od najviše 1 milijun EUR ili 2 milijuna EUR za poduzetnike s poslovnim nastanom u potpomognutim regijama koja ispunjavaju uvjete članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora. Za zajmove u trajanju od 5 do 10 godina maksimalni iznosi mogu se prilagoditi množenjem prethodno navedenih iznosa omjerom razdoblja od 10 godina i stvarnog trajanja zajma. Za zajmove kraće od 5 godina maksimalni iznos jednak je iznosu za zajmove u trajanju 5 godina;
 - b. jamstava s premijama koje nisu u skladu s tržišnim uvjetima, u trajanju od 10 godina i s nominalnim iznosom zajamčenog zajma od najviše 1,5 milijuna EUR, ili 3 milijuna EUR za poduzetnike s poslovnim nastanom u potpomognutim regijama koja ispunjavaju uvjete članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora. Za jamstva u trajanju od 5 do 10 godina maksimalni iznosi zajma obuhvaćenog jamstvom mogu se prilagoditi množenjem prethodno navedenih iznosa omjerom razdoblja od 10 godina i stvarnog trajanja jamstva; Za jamstva kraća od 5 godina maksimalni iznos jednak je onom za jamstva u trajanju od 5 godina. Jamstvo ne smije premašiti 80 % temeljnog zajma;

- c. bespovratnih sredstava, uključujući vlasnička i kvazivlasnička ulaganja, ili smanjenja kamatnih stopa i jamstvene premije čiji iznos bruto ekvivalenta potpore ne premašuje 0,4 milijuna EUR, ili 0,8 milijuna EUR za poduzetnike s poslovnim nastanom u potpomognutim regijama koja ispunjavaju uvjete članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora.
- (4) Korisnik može primiti potporu putem kombinacije instrumenata potpore navedenih u stavku 3. točkama (a) do (c) ovog članka, pod uvjetom da se za određivanje preostalog udjela maksimalnog iznosa potpore dozvoljenog za ostale instrumente koji su sastavni dio tog kombiniranog instrumenta uzima u obzir udio iznosa dodijeljenog putem jednog instrumenta potpore, izračunan na temelju maksimalnog iznosa potpore dozvoljenog za taj kombinirani instrument.
- (5) Za male inovativne poduzetnike maksimalni iznosi utvrđeni u stavku 3. mogu se udvostručiti.

V. POTPORE ZA ISTRAŽIVANJE, RAZVOJ I INOVACIJE

Potpore za projekte istraživanja i razvoja

Članak 23.

- (1) HBOR dodjeljuje potpore za projekte istraživanja i razvoja ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i u Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Potpomognuti dio projekta istraživanja i razvoja u potpunosti je obuhvaćen jednom ili više sljedećih kategorija:
 - a. temeljno istraživanje;
 - b. primijenjeno istraživanje;
 - c. eksperimentalni razvoj;
 - d. studije izvedivosti.
- (3) Opravnani troškovi, raspoređeni u posebnu kategoriju istraživanja i razvoja, su sljedeći:
 - a. troškovi osoblja (istraživači, tehničari i ostalo pomoćno osoblje zaposleno na istraživačkom projektu);
 - b. troškovi instrumenata, opreme, zgrada i zemljišta, u opsegu i u razdoblju u kojem se koriste za projekt; ukoliko instrumenti, oprema, zgrade i zemljišta nisu upotrijebljeni u svom cjelokupnom vijeku za potrebe projekta, opravdanim troškovima će se smatrati samo troškovi amortizacije koja odgovara vremenu trajanja projekta računato po principu generalno prihvaćenih računovodstvenih standarda; kod zemljišta troškovi komercijalnog transfera ili stvarno nastali kapitalni troškovi smatraju se opravdani;
 - c. troškovi ugovorenog istraživanja (contractual research), znanje i patenti koji su kupljeni ili licencirani od vanjskih izvora na neovisnoj osnovi kao i troškovi konzultantskih usluga i usporedivih usluga koje se koriste isključivo za projekt;
 - d. dodatni režijski troškovi i ostali izdaci poslovanja, uključujući troškove materijala, potrošne robe i sličnih proizvoda, nastali izravno kao posljedica projekta.
- (4) Opravnani troškovi za studije izvedivosti su troškovi studije.
- (5) Intenzitet potpore za svakog korisnika ne premašuje:
 - a. 100 % opravdanih troškova za temeljna istraživanja;
 - b. 50 % opravdanih troškova za primijenjena istraživanja;
 - c. 25 % opravdanih troškova za eksperimentalni Razvoj;
 - d. 50 % opravdanih troškova za studije izvedivosti.
- (6) Intenziteti potpore za primijenjena istraživanja i eksperimentalni razvoj mogu se povećati do maksimalnog intenziteta potpore od 80 % opravdanih troškova kako slijedi:
 - a. za 10 postotnih bodova za srednje poduzetnike i 20 postotnih bodova za male poduzetnike;
 - b. za 15 postotnih bodova u sljedećim slučajevima:

- i. projekt uključuje stvarnu suradnju i projekt uključuje najmanje jedan MSP ili se provodi u najmanje dvije države članice, a niti jedan poduzetnik ne snosi sam više od 70 % opravdanih troškova, ili je uključena najmanje jedna organizacija za istraživanje i širenje znanja, koja sama ili zajedno s drugim takvim organizacijama snosi najmanje 10 % opravdanih troškova i ima pravo na objavljivanje vlastitih rezultata istraživanja; ili
 - ii. rezultati projekta priopćuju se širokom krugu na konferencijama, objavom, u repozitorijima s javnim pristupom, ili besplatnim računalnim programima i računalnim programima s otvorenim kodom.
- (7) Intenziteti potpora za studije izvedivosti mogu se uvećati za 10% za srednje poduzetnike i 20% za male poduzetnike.

Potpore za inovacije za MSP-e

Članak 24.

- (1) HBOR odobrava potpore za inovacije za MSP-e ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i u Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Sljedeći se troškovi smatraju opravdanim troškovima:
 - a. troškovi dobivanja, potvrđivanja i obrane patenata i ostale nematerijalne imovine;
 - b. troškovi upućivanja visokokvalificiranog osoblja iz organizacije za istraživanje i širenje znanja ili velikog poduzetnika na rad na djelatnostima istraživanja, razvoja i inovacije na novootvorenom radnom mjestu u okviru korisnika, pod uvjetom da se time ne zamjenjuje ostalo osoblje;
 - c. troškovi savjetodavnih i pomoćnih usluga za inovacije;
- (3) Intenzitet potpore ne smije premašiti 50 % opravdanih troškova.
- (4) U posebnom slučaju potpore za inovacijsko savjetovanje i usluge podrške, intenzitet potpore može se uvećati za 100% opravdanih troškova pod uvjetom da ukupan iznos inovacijskog savjetovanja i usluga podrške ne prelazi 200.000 EUR po poduzetniku unutar bilo kojeg trogodišnjeg razdoblja.

VI. POTPORE ZA ZAŠTITU OKOLIŠA

Potpore za ulaganja kojima se poduzetnicima omogućuje da premaše norme Unije za zaštitu okoliša ili povećaju razinu zaštite okoliša u nedostatku norma Unije

Članak 25.

- (1) HBOR dodjeljuje potpore za ulaganja kojima se poduzetnicima omogućuje da premaše norme Unije za zaštitu okoliša ili povećaju razinu zaštite okoliša u nedostatku norma Unije ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i u Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Ulaganje mora ispunjavati jedan od sljedećih uvjeta:
 - a. njime se korisniku omogućuje da poveća razinu zaštite okoliša koja proizlazi iz njegovih djelatnosti premašivanjem primjenjivih norma Unije, bez obzira na eventualno postojanje obveznih nacionalnih norma strožih od norma Unije;
 - b. njime se korisniku omogućuje da poveća razinu zaštite okoliša koja proizlazi iz njegovih djelatnosti u nedostatku norma Unije.
- (3) Potpore se ne smiju dodijeliti ako je cilj ulaganja osigurati da se poduzetnici pridržavaju norma Unije koje su već donesene, ali još nisu na snazi.
- (4) Odstupajući od stavka 3., potpore se mogu dodijeliti za:

- a. nabavu novih transportnih vozila za cestovni promet, željeznički promet, promet unutarnjim plovnim putovima i pomorski promet u skladu s prihvaćenim normama Unije, pod uvjetom da se nabava provede prije nego što te norme stupe na snagu i da se, nakon što postanu obvezne, ne primjenjuju na vozila kupljena prije tog datuma;
 - b. prilagodbu već postojećih transportnih vozila za cestovni promet, željeznički promet, promet unutarnjim plovnim putovima i pomorski promet, pod uvjetom da norme Unije još nisu stupile na snagu na dan stavljanja u rad tih vozila i da se, nakon što postanu obvezne, ne primjenjuju retroaktivno na ta vozila.
- (5) Opravdani troškovi su troškovi ulaganja neophodni za premašivanje primjenjivih norma Unije. Troškovi koji nisu izravno povezani s postizanjem više razine zaštite okoliša nisu opravdani. Posebno, opravdani troškovi su sljedeći:
- a. ako se trošak ulaganja u zaštitu okoliša može utvrditi kao zasebno ulaganje u ukupnom trošku ulaganja, taj trošak povezan sa zaštitom okoliša predstavlja opravdane troškove;
 - b. u svim ostalim slučajevima troškovi ulaganja u zaštitu okoliša utvrđuju se u odnosu na slično ulaganje koje nije u tolikoj mjeri usmjereno na zaštitu okoliša, a koje bi se vjerodostojno moglo provesti bez potpore. Dobivena razlika odgovara troškovima povezanim sa zaštitom okoliša i predstavlja opravdane troškove.
- (6) Intenzitet potpore ne premašuje 40 % opravdanih troškova.
- (7) Intenzitet potpore može se povećati za 10 postotnih bodova za potpore koje se dodjeljuju srednjim poduzetnicima i za 20 postotnih bodova za potpore koje se dodjeljuju malim poduzetnicima.
- (8) Intenzitet potpore može se povećati za 15 postotnih bodova za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uvjete iz članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora.

Potpore za ulaganja za ranu prilagodbu budućim normama Unije

Članak 26.

- (1) HBOR dodjeljuje poduzetnicima potpore koje omogućuju poštovanje novih norma Unije kojima se podiže razina zaštite okoliša, ali još nisu stupile na snagu ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Norme Unije moraju već biti usvojene i ulaganje se ima dovršiti najmanje jednu godinu prije stupanja na snagu dotične norme.
- (3) Opravdani troškovi su dodatni troškovi ulaganja neophodni za premašivanje primjenjivih norma Unije. Posebno, opravdani troškovi su sljedeći:
- a. ako se trošak ulaganja u zaštitu okoliša može utvrditi kao zasebno ulaganje u ukupnom trošku ulaganja, taj trošak povezan sa zaštitom okoliša predstavlja opravdane troškove;
 - b. u svim ostalim slučajevima troškovi ulaganja u zaštitu okoliša utvrđuju se u odnosu na slično ulaganje koje nije u tolikoj mjeri usmjereno na zaštitu okoliša, a koje bi se vjerodostojno moglo provesti bez potpore. Dobivena razlika odgovara troškovima povezanim sa zaštitom okoliša i predstavlja opravdane troškove.
- (4) Intenzitet potpore ne smije premašiti:
- a. 20 % opravdanih troškova za male poduzetnike i 15 % opravdanih troškova za srednje poduzetnike i 10 % opravdanih troškova za velike poduzetnike ako se potpora provede i finalizira više od tri godine prije dana stupanja norme Unije na snagu;
 - b. 15 % opravdanih troškova za male poduzetnike i 10 % opravdanih troškova za srednje poduzetnike i 5 % opravdanih troškova za velike poduzetnike] ako se potpora provede i finalizira između jedne godine i tri godine prije dana stupanja norme Unije na snagu.

- (5) Intenzitet potpore može se povećati za 15 postotnih bodova za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uvjete iz članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora.

Potpore za ulaganja u mjere štednje energije (energy efficiency – energetska učinkovitost)

Članak 27.

- (1) HBOR dodjeljuje poduzetnicima potpore za energetska učinkovitost ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Potpore se ne smiju dodijeliti ako je cilj poboljšanja osigurati da se poduzetnici pridržavaju norma Unije koje su već donesene, iako još nisu na snazi.
- (3) Opravdani troškovi su troškovi ulaganja neophodni za postizanje više razine štednje energije (energetske učinkovitosti). Troškovi koji nisu izravno povezani s postizanjem više razine štednje energije (energetske učinkovitosti) nisu opravdani. Posebno, opravdani troškovi su sljedeći:
 - a. ako se trošak ulaganja u štednju energije (energetska učinkovitost) može utvrditi kao zasebno ulaganje u ukupnom trošku ulaganja, taj trošak povezan sa štednjom energije (energetskom učinkovitosti) predstavlja opravdane troškove;
 - b. u svim ostalim slučajevima troškovi ulaganja u štednju energije (energetska učinkovitost) utvrđuju se u odnosu na slično ulaganje koje nije u tolikoj mjeri usmjereno na štednju energije (energetska učinkovitost), a koje bi se vjerodostojno moglo provesti bez potpore; dobivena razlika odgovara troškovima povezanim sa štednjom energije i predstavlja opravdane troškove.
- (4) Intenzitet potpore ne smije premašiti 30 % opravdanih troškova.
- (5) Intenzitet potpore može se povećati za 20 postotnih bodova za potpore koje se dodjeljuju malim poduzetnicima i za 10 postotnih bodova za potpore koje se dodjeljuju srednjim poduzetnicima.
- (6) Intenzitet potpore može se povećati za 15 postotnih bodova za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uvjete iz članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora.

Potpore za ulaganja u energetska učinkovitost građevina

Članak 28.

- (1) HBOR dodjeljuje poduzetnicima potpore za ulaganja u energetska učinkovitost građevina ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Prihvatljivi projekti za dodjelu potpora u skladu s ovim člankom su projekti energetske učinkovitosti koji se odnose na građevine.
- (3) Opravdani troškovi su ukupni troškovi projekta energetske učinkovitosti građevina.
- (4) Potpore se mogu dodijeliti u obliku jamstva ili zajma uz subvencioniranu kamatnu stopu putem HBOR-a kao financijskog posrednika koji će je u cijelosti prenijeti krajnjim korisnicima, odnosno vlasnicima građevine ili stanarima. Potpora dodijeljena za projekt energetske učinkovitosti može biti u obliku zajma ili jamstva.
- (5) Nominalna vrijednost zajma, na razini projekta, ne smije premašivati 10 milijuna EUR na razini krajnjih korisnika.
- (6) Vlasnici građevine otplaćuju iznos koji odgovara najmanje nominalnoj vrijednosti zajma.
- (7) Potporama za energetska učinkovitost potiče se dodatno ulaganje privatnih ulagača od najmanje 30 % ukupnog financiranja omogućenog projektu energetske učinkovitosti. Ako potporu omogućuje fond za energetska učinkovitost, poticanje privatnog ulaganja može se učiniti na razini fonda za energetska učinkovitost i/ili na razini projekata energetske učinkovitosti radi postizanja ukupnog iznosa od najmanje 30 % ukupnog financiranja omogućenog projektu energetske učinkovitosti.

- (8) Republika Hrvatska, kao država članica može osnovati fondove za energetska učinkovitost i/ili može uporabiti financijske posrednike pri pružanju potpore za energetska učinkovitost. Tada moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
- a. upravitelji financijskih posrednika te upravitelji fonda za energetska učinkovitost biraju se u otvorenom, transparentnom i nediskriminirajućem natječaju, u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom. Posebno, nema diskriminacije na temelju njihova mjesta poslovnog nastana ili registracije u određenoj državi članici. Od financijskih posrednika i upravitelja fonda za energetska učinkovitost može se zahtijevati ispunjavanje prethodno utvrđenih kriterija koji su objektivno opravdani prirodom ulaganja;
 - b. neovisni privatni ulagači biraju se u otvorenom, transparentnom i nediskriminirajućem natječaju u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom, usmjerenom ka uspostavljanju odgovarajućih dogovora o podjeli rizika i nagrade, pri čemu se, za sva ulaganja osim jamstava, prednost daje asimetričnoj podjeli dobiti pred zaštitom od gubitaka. Ako privatni ulagači nisu izabrani u tom natječaju, pravednu stopu povrata privatnim ulagačima utvrđuje neovisni stručnjak izabran u otvorenom, transparentnom i nediskriminirajućem natječaju;
 - c. u slučaju asimetrične podjele gubitaka između javnih i privatnih ulagača prvi gubitak koji snosi javni ulagač ograničava se na 25 % njegova ukupnog ulaganja;
 - d. u slučaju jamstava, jamstvena stopa ograničava se na 80 %, a ukupni gubitci koje snosi država članica na 25 % temeljnog portfelja obuhvaćenog jamstvom. Besplatno se mogu pružiti samo jamstva kojima se pokrivaju očekivani gubitci temeljnog portfelja obuhvaćenog jamstvom. Ako je jamstvom obuhvaćeno pokriće neočekivanih gubitaka, financijski posrednik za dio jamstva koji pokriva neočekivane gubitke plaća jamstvenu premiju u skladu s tržišnim uvjetima;
 - e. ulagačima je dopušteno da budu zastupljeni u upravljačkim tijelima fonda za energetska učinkovitost ili financijskom posredniku, poput nadzornog odbora ili savjetodavne skupštine;
 - f. fond za energetska učinkovitost ili financijski posrednik osnovan je u skladu s primjenjivim zakonodavstvom, a država članica predviđa postupak dubinske analize kako bi se osigurala tržišno razumna strategija ulaganja za potrebe provedbe mjere potpore za energetska učinkovitost.
- (9) Financijskim posrednicima i fondovima za energetska učinkovitost upravlja se na tržišnoj osnovi i njima se osigurava donošenje odluka o financiranju usmjerenih na stjecanje dobiti. Smatra se da je prethodni uvjet ispunjen ako financijski posrednik i, ovisno o slučaju, upravitelj fonda za energetska učinkovitost, ispunjavaju sljedeće uvjete:
- a. imaju zakonsku ili ugovornu obvezu djelovati s pažnjom profesionalnog upravitelja u dobroj vjeri i izbjegavajući sukob interesa; primjenjuju se najbolja praksa i regulatorni nadzor;
 - b. njihova naknada u skladu je s tržišnom praksom. Taj uvjet smatra se ispunjenim ako je upravitelj izabran u otvorenom, transparentnom i nediskriminirajućem konkurentnom natječaju, na temelju objektivnih kriterija povezanih s iskustvom, stručnošću i operativnim i financijskim sposobnostima;
 - c. primaju naknadu koja je povezana s rezultatima ili sudjeluje u rizicima ulaganja su-ulaganjem vlastitih sredstava kako bi se osiguralo da se njihovi interesi trajno poklapaju s interesima javnog ulagača;
 - d. utvrđuju strategiju, kriterije i predloženi vremenski raspored ulaganja u projekte energetske učinkovitosti, pri čemu uspostavljaju financijsku održivost ex ante i očekivani učinak na energetska učinkovitost;

- e. postoji jasna i ostvariva izlazna strategija za fond za energetska učinkovitost ili za javne fondove koji su uloženi u fond za energetska učinkovitost, čime se tržištu omogućuje financiranje projekata energetske učinkovitosti kada je tržište na to spremno.
- (10) Potpore za poboljšanja energetske učinkovitosti kojima se osigurava da korisnik poštuje norme Unije koje su već donesene ne mogu se odobriti.

Potpore za ulaganja u visokoučinkovitu kogeneraciju

Članak 29.

- (1) HBOR dodjeljuje poduzetnicima potpore za ulaganja u visokoučinkovitu kogeneraciju ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Potpore za ulaganja dodjeljuju se isključivo za novougrađene ili obnovljene kapacitete.
- (3) Nova jedinica za kogeneraciju u cjelini osigurava uštedu primarne energije u odnosu na odvojenu proizvodnju kako je predviđeno Direktivom 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25.10.2012. godine o energetska učinkovitosti, kojom se dopunjuje Direktiva 2009/125/EC i 2010/30/EU i kojom se stavlja izvan snage Direktiva 2004/8/EC i 2006/32/EC (SL L 315, 14.11.2012.). Unapređenje postojećeg postrojenja za kogeneraciju ili pretvaranje postojećeg postrojenja za proizvodnju energije u postrojenje za kogeneraciju osigurava uštedu primarne energije u usporedbi s izvornim stanjem.
- (4) Opravdani troškovi su dodatni troškovi ulaganja za opremu potrebnu kako bi postrojenje funkcioniralo kao postrojenje za visokoučinkovitu kogeneraciju u usporedbi s konvencionalnom strujom ili uređajima za grijanje istog kapaciteta ili dodatni troškovi ulaganja kako bi se unaprijedilo do veće učinkovitosti ako postojeće postrojenje već udovoljava pragu visoke učinkovitosti.
- (5) Intenzitet potpore ne premašuje 45% opravdanih troškova. Intenzitet potpore može se povećati za 20 postotnih bodova za potpore koje se dodjeljuju malim poduzetnicima i za 10 postotnih bodova za potpore koje se dodjeljuju srednjim poduzetnicima.
- (6) Intenzitet potpore može se povećati za 15 postotnih bodova za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uvjete iz članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora.

Potpore za ulaganja u promicanje energije iz obnovljivih izvora energije

Članak 30.

- (1) HBOR dodjeljuje poduzetnicima potpore za ulaganja u promicanje energije iz obnovljivih izvora energije ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Potpore za ulaganja u proizvodnju biogoriva dodjeljuju se samo do udjela do kojeg se predmetno ulaganje koristi za proizvodnju održivih biogoriva različitih od biogoriva baziranih na hrani. U svakom slučaju, potpora za pretvaranje postojećih biogoriva baziranih na hrani u prilagođena biljna biogoriva može se odobriti, ukoliko će se proizvodnja biogoriva baziranih na hrani smanjivati u odnosu na potrošnju novog kapaciteta.
- (3) Potpore se ne mogu dodijeliti za biogoriva za koja postoji obveza dobavljanja ili miješanja.
- (4) Potpore se ne mogu dodijeliti za instalacije na vodeni pogon koje nisu usklađene s Direktivom 2000/60/EC Europskog parlamenta.
- (5) Potpore za ulaganja dodjeljuju se isključivo novim postrojenjima. Ne može se dodijeliti ili isplatiti potpora nakon što je postrojenje započelo s radom i potpora mora biti neovisna o rezultatu.
- (6) Opravdani troškovi su dodatni troškovi ulaganja neophodni za promicanje energije iz obnovljivih izvora energije. Oni trebaju biti određeni na sljedeći način:
 - a. ako se trošak ulaganja u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije može utvrditi kao zasebno ulaganje u ukupnom trošku ulaganja, kao npr. unaprijed određena dodatna

komponenta postojećeg postrojenja, ovi troškovi vezani za obnovljivu energiju predstavljaju opravdane troškove;

- b. ukoliko se troškovi ulaganja u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora mogu utvrditi pozivanjem na sličnu investiciju, ali koja je u većoj mjeri štetna za okoliš, a koja bi se mogla vjerodostojno izvesti bez potpore, razlika između troškova obiju investicija predstavljaju troškove povezane sa zaštitom okoliša i smatraju se opravdanim troškovima;
- c. za određene male instalacije kod kojih se ne može utvrditi investicija u većoj mjeri štetna za okoliš budući da ne postoje biljke određene veličine, ukupni troškovi za postizanje više razine zaštite okoliša smatraju se opravdanim troškovima.

Troškovi koji nisu izravno povezani s postizanjem više razine zaštite okoliša neće se smatrati opravdanim troškovima.

- (7) Intenzitet potpore ne smije prelaziti:
 - a. 45% opravdanih troškova ukoliko su opravdani troškovi izračunati na način naveden u st. 6.a) ili 6.b);
 - b. 30% opravdanih troškova ukoliko su opravdani troškovi izračunati na način naveden u st.6.c).
- (8) Intenzitet potpore može se povećati za 20 postotnih bodova za potpore koje se dodjeljuju malim poduzetnicima i za 10 postotnih bodova za potpore koje se dodjeljuju srednjim poduzetnicima.
- (9) Intenzitet potpore može se povećati za 15 postotnih bodova za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uvjete iz članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora.

VII. POTPORE ZA NAKNADU ŠTETE PROUZROČENE ODREĐENIM PRIRODNIM KATASTROFAMA

Članak 31.

- (1) HBOR dodjeljuje potpore za naknadu štete uzrokovane potresima, snježnim lavinama, odronima tla, poplavama, tornadima, uraganima, erupcijama vulkana i šumskim požarima prirodnog uzroka ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Potpore se dodjeljuju uz sljedeće uvjete:
 - a. nadležna tijela javne uprave Republike Hrvatske formalno su priznala prirodu događaja kao prirodnu katastrofu; i
 - b. postoji izravna uzročna veza između štete uzrokovane prirodnom katastrofom i štete koju je pretrpio poduzetnik.
- (3) HBOR će državnu potporu koja se odnosi na određenu prirodnu katastrofu dodijeliti u roku od četiri godine od nastanka događaja.
- (4) Opravdani troškovi su šteta nastala kao izravna posljedica prirodne katastrofe, prema procjeni neovisnog stručnjaka kojeg je priznalo nadležno nacionalno tijelo uprave ili osiguravajuće društvo. Navedena šteta može obuhvaćati materijalnu štetu na imovini (npr. zgrade, oprema, strojevi, zalihe) i gubitak prihoda zbog potpune ili djelomične obustave djelatnosti u razdoblju koje ne premašuje šest mjeseci od nastanka katastrofe. Izračun materijalne štete temelji se na troškovima popravka ili ekonomskoj vrijednosti pogođene imovine prije katastrofe (npr. knjigovodstvena vrijednost). Gubitak prihoda izračunava se na temelju financijskih pokazatelja poduzetnika (dobit prije kamata i poreza (EBIT), amortizacije i troškova radne snage, isključivo povezano s poslovnom jedinicom pogođenom prirodnom katastrofom) usporedbom financijskih podataka za razdoblje od 6 mjeseci nakon nastanka nepogode s prosjekom od tri godine izabrane tijekom petogodišnjeg razdoblja koje prethodi nastupu nepogode (isključujući dvije godine u kojima su ostvareni najbolji i najgori financijski rezultati) i izračunati za isto šestomjesečno razdoblje godine. Šteta se izračunava na razini pojedinačnog korisnika.

- (5) Potpore i ostala plaćanja primljena radi naknade štete, uključujući plaćanja na temelju polica osiguranja, ne smiju premašiti 100 % opravdanih troškova.

VIII. POTPORE ZA LOKALNU INFRASTRUKTURU

Investicijske potpore za lokalnu infrastrukturu

Članak 32.

- (1) HBOR dodjeljuje investicijske potpore za izgradnju ili unapređenje lokalne infrastrukture koja se odnosi na infrastrukturu koja na lokalnoj razini doprinosi poboljšanju poslovnog i potrošačkog okruženja i modernizaciji i razvitku industrijske baze ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članku i Uvodnim odredbama ovog Programa.
- (2) Ovaj članak se ne odnosi na potpore infrastrukturi koja je pokrivena ostalim dijelovima ovog Programa, osim dijelom koji se odnosi na regionalne potpore. Ovaj članak se ne primjenjuje na infrastrukturu zračnih luka ili infrastrukturu luka.
- (3) Infrastruktura mora se učiniti dostupnom zainteresiranim korisnicima na temelju otvorenog, transparentnog i ne-diskriminirajućeg postupka. Cijena koja se naplaćuje za korištenje ili prodaju infrastrukture odgovarat će tržišnim cijenama.
- (4) Bilo kakva koncesija ili drugi instrument trećim osobama kojima se povjerava upravljanje infrastrukturom dodijelit će se temeljem otvorenog, transparentnog i ne-diskriminirajućeg postupka, uz pridržavanje pravila javne nabave.
- (5) Prihvatljivi troškovi su troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu.
- (6) Iznos potpore neće premašiti razliku između prihvatljivih troškova i operativne dobiti ulaganja. Operativna dobit odbit će se od prihvatljivih ex-ante troškova, na temelju razumnih projekcija, ili temeljem mehanizma povrata (claw-back mechanism).
- (7) Namjenska infrastruktura nije izuzeta ovim člankom.

IX. DRŽAVNA POTPORA SADRŽANA U KAMATNOJ STOPI HBOR-a

Način kreditiranja, vrsta kamatne stope

Članak 33.

- (1) Kredite, odnosno plasmane, HBOR odobrava putem banaka ili izravno:
 - a. uz opću kamatnu stopu - utvrđuje se najmanje u visini referentne kamatne stope i ovisno o HBOR-ovim izvorima financiranja i kretanjima na financijskom tržištu te o mjerama upravljanja aktivom i pasivom u cilju zaštite kapitala (dalje: opća kamatna stopa), ili uz
 - b. poticajnu kamatnu stopu - uz efektivnu kamatnu stopu nižu od referentne kamatne stope (u tekstu: poticajna kamatna stopa).
- (2) Pravila HBOR-a o određivanju referentnih i diskontnih stopa određena su sukladno važećim pravilima Europske komisije, odnosno Priopćenju Komisije o reviziji načina određivanja referentnih i diskontnih stopa (SL C 14,19.01.2008.) sa svim naknadnim izmjenama i dopunama.
- (3) Sukladno internim aktima HBOR-a, HBOR za svoje plasmane ugovara fiksne kamatne stope ili promjenjive kamatne stope.

Svrha poticajnih kamatnih stopa

Članak 34.

- (1) Poticajne kamatne stope po HBOR-ovim plasmanima utvrđuju se sa ciljem razvoja hrvatskog gospodarstva, odnosno:
 - a. poticanja nedovoljno razvijenih područja, odnosno područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenosti utvrđena posebnim propisima;

- b. poticanja razvoja određenih djelatnosti (poglavito poljoprivreda i ribarstvo, turizam, prerađivačke djelatnosti) ili određenih gospodarskih područja;
- c. poticanja razvoja malih i srednjih poduzetnika;
- d. poticanja razvoja poduzetnika koji su dokazali uspješnost i kvalitetu u poslovanju uspješnom prodajom na domaćem i/ili inozemnom tržištu;
- e. otklanjanja izravnih i neizravnih ratnih šteta koji su pretrpjeli poduzetnici te šteta nastalih zbrinjavanjem prognanika i/ili izbjeglica;
- f. poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj, poglavito ulaganja u inovacije;
- g. poticanje ulaganja kojima se zaštićuje okoliš, štedi energija te potiču ulaganja u obnovljive izvore energije;
- h. poticanje zapošljavanja i usavršavanja;
- i. poticanje razvoja infrastrukture;
- j. poticanja projekata koji se sufinanciraju iz fondova Europske unije.

Odobranje poticajne kamatne stope

Članak 35.

- (1) Poticajne kamatne stope po programima kreditiranja za korisnike kredita za investicijska ulaganja mogu biti niže od opće kamatne stope za slijedeće krajnje korisnike:
 - a. korisnike kredita koji su imali izravnu ili neizravnu ratnu štetu ili štetu nastalu zbrinjavanjem prognanika i/ili izbjeglica;
 - b. korisnike koji ulažu na nedovoljno razvijena područja, odnosno područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenosti utvrđena posebnim propisima;
 - c. male i srednje poduzetnike, uključujući obrtnike i obiteljska poljoprivredna gospodarstva;
 - d. korisnike kredita koji ulažu u poljoprivredu i ribarstvo;
 - e. korisnike kredita koji ulažu u turističku djelatnost;
 - f. velike poduzetnike;
 - g. korisnike kredita koji ulažu u poduzetničke zone,
 - h. tržišno konkurentne korisnike kredita koji su dokazali uspješnost i kvalitetu u poslovanju uspješnom prodajom na domaćem i/ili inozemnom tržištu;
 - i. korisnike kredita koji ulažu u infrastrukturu;
 - j. korisnike kredita koji ulažu u projekte zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije;
 - k. korisnike projekata koji se sufinanciraju iz fondova Europske unije.
- (2) Poticajne kamatne stope utvrđene po HBOR-ovim programima kreditiranja predstavljaju državnu potporu, odnosno državnu potporu čini razlika između referentne kamatne stope izračunate za pojedinog poduzetnika i efektivne kamatne stope u visini manjoj od referentne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa utvrđuje se sukladno odredbama internih akata HBOR-a (važjećeg Pravilnika o načinu i rokovima obračuna kamata HBOR-a ili drugog zamjenskog akta).
- (3) Referentna kamatna stopa za pojedinog korisnika utvrđuje se sukladno odredbama Pravilnika o utvrđivanju referentne i diskontne kamatne stope, a temelji se na uvećanju osnovne stope za maržu koja se utvrđuje ovisno o kreditnom rangu korisnika kredita i ponuđenim instrumentima osiguranja.
- (4) Prilikom utvrđivanja visine poticajne kamatne stope po svim programima kreditiranja mogu se kombinirati i zbrajati različite državne potpore dopuštene za određenu ciljnu skupinu i namjenu, a sve u skladu s važećim propisima o državnim potporama, pritom vodeći računa da pojedini poduzetnik nije već za iste prihvatljive opravdane troškove primio državnu potporu, kada bi se u

takvom slučaju zbrojem već dodijeljenih državnih potpora premašio najviši dopušteni intenzitet potpore utvrđen važećim propisima o državnim potporama (zabrana kumulacije).

- (5) Izračun državne potpore obavlja se u skladu s važećim propisima o državnim potporama. Ista se utvrđuje svođenjem na sadašnju vrijednost iznosa razlike između visine referentne kamatne stope za pojedinog poduzetnika i odobrene efektivne kamatne stope, a sukladno važećoj diskontnoj stopi utvrđenoj sukladno Pravilniku o utvrđivanju referentne i diskontne kamatne stope.
- (6) Iznimno se mogu odobravati i poticajne kamatne stope koje će u konačnici rezultirati i potporama veće vrijednosti nego je to prethodno navedeno, odnosno u većem postotku od opravdanih troškova, u slučajevima utvrđenim propisima o državnim potporama.

X. ZAVRŠNE ODREDBE

Čuvanje podataka

Članak 36.

- (1) Stručne službe HBOR-a čuvaju detaljne zapise o svakoj pojedinačnoj potpori odobrenoj sukladno ovom Pravilniku kao programu potpora usklađenom s Općom uredbom o skupnim izuzećima.
- (2) Takvi zapisi sadržavaju sve informacije i prateću dokumentaciju potrebne kako bi se odredilo jesu li ispunjeni uvjeti utvrđeni Pravilnikom, odnosno Općom uredbom o skupnim izuzećima, uključujući informacije o statusu svakog poduzetnika čije pravo na potporu ili na bonus ovisi o tome ima li status malog ili srednjeg poduzetnika, informacije o učinku poticaja potpore i informacije koje omogućavaju određivanje preciznog iznosa opravdanih troškova u svrhu primjene predmetne Uredbe.
- (3) Zapisi o pojedinačnim potporama odobrenim sukladno ovom Pravilniku kao programu potpora čuvaju se 10 godina od datuma odobrenja posljednje pojedinačne potpore temeljem istog.

Stupanje na snagu

Članak 37.

- (1) Ovaj Program stupa na snagu i počinje se primjenjivati po ishođenju mišljenja o usklađenosti Ministarstva financija i suglasnosti Nadzornog odbora HBOR-a.
- (2) Početkom primjene ovog Programa HBOR će prestati odobravati državne potpore sukladno Pravilniku o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina za programsko razdoblje 2007-2013., iz veljače 2009. godine, s izmjenama i dopunama iz ožujka 2012. godine, a čija je produljena primjena odobrena do 31. prosinca 2014. godine, osim u dijelu koji se odnosi na regionalne državne potpore, gdje je primjena produljena do zaključno 30. lipnja 2014. godine.
- (3) Ovaj Program primjenjivati će se zaključno do 31. prosinca 2020. godine, kao dana prestanka važenja Opće uredbe o skupnim izuzećima, a valjanje će mu se automatski produljiti do nekog novoutvrđenog dana prestanka Opće uredbe o skupnim izuzećima utvrđenog eventualnim naknadnim izmjenama i dopunama Opće uredbe o skupnim izuzećima.
- (4) Na kraju razdoblja važenja Opće uredbe o skupnim izuzećima ovaj Program kao program dodjele potpora koji se izuzima na temelju predmetne opće uredbe o skupnim izuzećima ostaje izuzet tijekom prijelaznog razdoblja od šest mjeseci.

PRIVITAK I. PROGRAMU DODJELE DRŽAVNIH POTPORA HBOR-A – DEFINICIJE

ZNAČENJE POJMOVA (DEFINICIJE)

A) Za potrebe primjene svih dijelova ovog Programa primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „**potpora**” znači svaku mjeru koja ispunjava sve kriterije utvrđene u članku 107. stavku 1. Ugovora;
- (2) „**mali i srednji poduzetnici**” ili „**MSP-ovi**” znači poduzetnike koji ispunjavaju uvjete utvrđene u Prilogu I. Općoj uredbi o skupnim izuzećima, odnosno Privitku II ovom Programu;
- (3) „**prijevoz**” znači prijevoz putnika zrakom, morem, cestom, željeznicom ili unutarnjim plovnim putevima ili prijevoz tereta za najam ili naknadu;
- (4) „**troškovi prijevoza**” znači troškove prijevoza na ime najma ili naknade koju su korisnici stvarno platili po putovanju, a obuhvaćaju:
 - a. troškove tereta, troškove manipulacije i troškove privremenog skladištenja ako su ti troškovi povezani s putovanjem;
 - b. troškove osiguranja koji se primjenjuju na teret;
 - c. poreze, pristojbe ili namete koji se primjenjuju na teret, a prema potrebi i na neproduktivne troškove, i to na mjestu podrijetla i na mjestu odredišta;
 - d. troškove nadzora sigurnosti i sigurnosne zaštite te dodatne naknade za povećane troškove goriva;
- (5) „**stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda**” znači držanje ili izlaganje u cilju prodaje, ponudu na prodaju, isporuku ili bilo koji drugi način stavljanja na tržište, osim prodaje preprodavateljima i prerađivačima koju obavlja primarni proizvođač i svih djelatnosti povezanih s pripremom proizvoda za takvu prvu prodaju; prodaja krajnjim potrošačima koju obavlja primarni proizvođač smatra se stavljanjem na tržište ako se odvija u zasebnim za to predviđenim prostorijama;
- (6) „**primarni poljoprivredna proizvodnja**” znači proizvodnja proizvoda iz tla ili sa farme, navedenih u Dodatku I. Ugovoru, bez obavljanja daljnje promjene prirode takvih proizvoda
- (7) „**prerada poljoprivrednih proizvoda**” znači svako djelovanje na poljoprivrednom proizvodu čiji je rezultat proizvod koji je i sam poljoprivredni proizvod, osim djelatnosti na poljoprivrednim dobrima koje su neophodne za pripremu životinjskih ili biljnih proizvoda za prvu prodaju
- (8) „**poljoprivredni proizvod**” znači proizvode navedene u Prilogu I. Ugovoru, osim proizvoda ribarstva i akvakulture navedenih u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 1379/2013
- (9) „**ugljen**” znači visokokvalitetan, srednje kvalitetan i niskokvalitetan ugljen kategorije A i B u smislu međunarodnog sustava kodificiranja ugljena koji je utvrdila Gospodarska komisija Ujedinjenih naroda za Europu
- (10) „**pojedinačna potpora**” znači:
 - a. jednokratne (ad hoc) potpore, i
 - b. potpore dodijeljene pojedinim korisnicima temelju programa potpora
- (11) „**program potpora**” znači svaki akt na temelju kojeg se, bez daljnjih mjera provedbe, mogu dodjeljivati pojedinačne potpore poduzetnicima definiranim u aktu na općenit i apstraktan način te svaki akt na čijoj se osnovi potpora koja nije povezana s određenim projektom može dodijeliti jednom poduzetniku ili više njih na neodređeno vremensko razdoblje i/ili u neograničenom iznosu
- (12) „**jednokratna potpora**” znači potporu koja nije dodijeljena na temelju programa potpora
- (13) „**poduzetnik u teškoćama**” znači poduzetnik iz članka 5. Programa
- (14) „**prilagođeni iznos potpore**” znači maksimalni dopustivi iznos potpore za veliki projekt ulaganja, izračunan prema sljedećoj formuli:
maksimalni iznos potpore = $R \times (50 + 0,50 \times B + 0 \times C)$

pri čemu je: R maksimalni intenzitet potpore primjenjiv u dotičnom području utvrđen u odobrenoj karti regionalnih potpora koji je na snazi na datum dodjele potpore, isključujući povećani intenzitet potpore za MSP-ove; B dio opravdanih troškova između 50 milijuna EUR i 100 milijuna EUR; C dio opravdanih troškova koji premašuje 100 milijuna EUR

- (15) „**bruto ekvivalent potpore**“ znači diskontiranu vrijednost potpore izraženu u postotku diskontirane vrijednosti opravdanih troškova izračunanih na datum dodjele potpore na temelju primjenjive diskontne stope
- (16) „**veliki poduzetnici**“ znači poduzetnike koji ne ispunjavaju kriterije za MSP-e iz Priloga II. Programu
- (17) „**intenzitet potpore**“ znači bruto iznos potpore izražen kao postotak opravdanih troškova, prije odbitka poreza ili drugih naknada
- (18) „**datum dodjele potpore**“ znači datum na koji je zakonsko pravo na primanje potpore dodijeljeno korisniku na temelju primjenjivog nacionalnog pravnog režima
- (19) „**materijalna imovina**“ znači imovinu koju čini zemljište, građevine te postrojenja, strojevi i oprema
- (20) „**nematerijalna imovina**“ znači imovinu koja nema fizički ili financijski oblik, poput patentnih prava, licenci, znanja i iskustva ili druge vrste intelektualnog vlasništva;
- (21) „**trošak plaća**“ znači ukupni iznos koji korisnik potpore stvarno mora platiti za dotična radna mjesta, a koji se u određenom razdoblju sastoji od bruto plaće prije poreza i obveznih doprinosa kao što su doprinos za socijalno osiguranje, troškovi dječje skrbi i skrbi za roditelje;
- (22) „**neto povećanje broja zaposlenika**“ znači neto povećanje broja zaposlenika u dotičnoj poslovnoj jedinici u odnosu na prosječan broj tijekom određenog razdoblja, od kojega se oduzimaju sva radna mjesta izgubljena tijekom tog razdoblja, a broj osoba zaposlenih na puno radno vrijeme, sa skraćenim radnim vremenom i sezonski zaposlenih osoba uračunava se u odgovarajućim dijelovima njihovih godišnjih jedinica rada;
- (23) „**pripadajuća infrastruktura**“ znači infrastrukturu koja je sagrađena za ex-ante utvrđene poduzetnike i prilagođena njihovim potrebama;
- (24) „**financijski posrednik**“ znači financijsku instituciju neovisno o obliku i vlasništvu, uključujući fondove fonda, investicijske fondove privatnog vlasništva, javne investicijske fondove, banke, mikro-financijske institucije i društva za izdavanje jamstava;
- (25) „**potpomognuta područja**“ znači područja utvrđena u odobrenoj karti regionalnih potpora za razdoblje 1. srpnja 2014. – 31. prosinca 2020. u primjeni članka 107. stavka 3. točaka (a) i (c) Ugovora.

B) Za potrebe primjene Dijela II ovog Programa – *Regionalne potpore za ulaganja* primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „**regionalne potpore za ulaganja**” su regionalne potpore dodijeljene za početno ulaganje ili početno ulaganje u korist nove ekonomske djelatnosti;
- (2) „**sektor čelika**” su sve djelatnosti povezane s proizvodnjom jednog ili više sljedećih proizvoda:
 - (a) sirovo željezo i željezne legure: sirovo željezo za proizvodnju čelika, sirovo željezo za ljevaonice i drugo sirovo željezo, zrcalno željezo i visokougljični feromangan, isključujući druge željezne legure;
 - (b) sirovi i polugotovi proizvodi od željeza, običnog čelika ili specijalnih čelika: tekući čelik izliven ili neizliven u ingote, uključujući ingote za kovanje poluzavršenih proizvoda: kovano željezo, rešetke i oplata; limene šipke i šipke od bijelog lima; široki vruće valjani kolotovi, osim proizvodnje tekućeg čelika za lijevanje iz malih i srednjih ljevaonica;
 - (c) vruće valjani gotovi proizvodi od željeza, običnog čelika ili specijalnih čelika: tračnice, pragovi, vezice, podložne ploče, grede, teški profili od 80 mm i više, žmurje, šipke i profili manji od 80 mm i ploče manje od 150 mm, žičane šipke, okrugli i kvadratni dijelovi za cijevi, vruće valjani obruči i trake (uključujući trake za cijevi), vruće valjani lim (presvučeni i ne presvučeni), ploče i lim debljine 3 mm i više, univerzalne ploče debljine 150 mm i više, osim žica i proizvoda iz žice, svijetlih šipki i željeznih odljeva;
 - (d) hladno valjani gotovi proizvodi: kositreni lim, mat lim, crni lim, pocinčani lim, drugi presvučeni limovi, hladno valjani limovi, električni limovi i trake namijenjeni proizvodnji bijelog lima, hladno valjani limovi u kolotovima i trakama;
 - (e) cijevi: sve bešavne čelične cijevi, varene čelične cijevi promjera preko 406,4 mm;
- (3) „**sektor umjetnih vlakana**” znači:
 - (a) izvlačenje/teksturizaciju svih generičkih vrsta vlakana i pređe na osnovi poliestera, poliamida, akrila ili polipropilena, za bilo koju krajnju uporabu; ili
 - (b) polimerizaciju (uključujući polikondenzaciju) ako je uključena u ekstruziju na razini korištenih strojeva; ili
 - (c) svaki pomoćni postupak povezan s istovremenom ugradnjom funkcije izvlačenja/teksturizacije koju provodi budući korisnik ili drugi poduzetnik iz grupe kojoj pripada, a koji je u toj konkretnoj poslovnoj djelatnosti u smislu upotrijebljenih strojeva obično uključen u takvu funkciju;
- (4) „**sektor prijevoza**” je prijevoz putnika- zračnim, pomorskim, cestovnim ili željezničkim prijevozom, kopnenim prijevozom unutarnjim plovnim putovima ili usluge prijevoza tereta za najam ili naknadu; određeni je, „sektor prijevoza” podrazumijeva sljedeće aktivnosti sukladno NACE Rev.2.:
 - a) NACE 49: Kopneni prijevoz i cjevovodni prijevoz, isključujući NACE 49.32 Taksi prijevoz, 49.42 Usluge premještanja, 49.5 Cjevovodni prijevoz;
 - b) NACE 50: Prijevoz vodom;
 - c) NACE 51: Prijevoz zrakom, isključujući NACE 51.22 Prijevoz u svemir;
- (5) „**program namijenjen ograničenom broju specifičnih sektora ekonomske djelatnosti**” je program
 - (a) koji obuhvaća djelatnosti unutar okvira užeg od pet razreda (četveroznamenkasti brojčani kod)
 - (b) NACE Rev. 2. statističke klasifikacije;
- (6) „**djelatnosti u turizmu**” su sljedeće djelatnosti u skladu s klasifikacijom NACE Rev. 2:
 - (a) oznaka NACE 55: Smještaj;
 - (b) oznaka NACE 56: Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića;
 - (c) oznaka NACE 79: Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima;

- (d) oznaka NACE 90: Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti;
 - (e) oznaka NACE 91: Knjižnice, arhivi, muzeji i ostale kulturne djelatnosti;
 - (f) oznaka NACE 93: Sportske djelatnosti te zabavne i rekreacijske djelatnosti;
- (7) „**početno ulaganje**” znači:
- a) ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu povezano s osnivanjem nove poslovne jedinice, širenje postojeće poslovne jedinice, diversifikaciju proizvodnje poslovne jedinice na proizvode koje dotična poslovna jedinica prethodno nije proizvodila ili temeljitu promjenu u sveukupnom proizvodnom procesu postojeće poslovne jedinice; ili
 - b) stjecanje imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja se ugasila ili bi se bila ugasila da nije bila kupljena, a kupio ju je ulagač koji nije povezan s prodavateljem, isključujući samo stjecanje udjela u poduzetniku;
- (8) „**ista ili slična djelatnost**” znači djelatnost koja spada pod isti razred (četveroznamenasti brojčani kod) NACE Rev.2. statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti kako je navedeno u Uredbi br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20.12.2006. koja utemeljuje statističku klasifikaciju ekonomskih djelatnosti NACE Rev.2 i kojom se izmjenjuje Uredba Vijeća br. 3037/90 kao i određene Uredbe u vezi sa specifičnim statističkim područjima;
- (9) „**početno ulaganje u korist nove ekonomske djelatnosti**” znači:
- a) ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu povezano s osnivanjem nove poslovne jedinice ili diversifikacijom djelatnosti poslovne jedinice, pod uvjetom da nova djelatnost nije ista ili slična djelatnosti koja se prethodno obavljala u poslovnoj jedinici;
 - b) stjecanje imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja se ugasila ili bi se bila ugasila da nije bila kupljena, a kupio ju je ulagač koji nije povezan s prodavateljem, pod uvjetom da nova djelatnost koja će se obavljati upotrebom stečene imovine nije ista ili slična djelatnosti koju je poslovna jedinica obavljala prije stjecanja;
- (10) „**veliki projekt ulaganja**” znači početno ulaganje čiji opravdani troškovi premašuju 50 milijuna EUR, izračunato prema cijenama i tečajevima na datum dodjele potpore;

C) Za potrebe primjene Dijela III ovog Programa – *Potpore za MSP-e* primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „**savjetodavne usluge za suradnju**” znači konzalting, pomoć i usavršavanje radi razmjene znanja i iskustava te poboljšanja suradnje;
- (2) „**pomoćne usluge za suradnju**” znači pružanje uredskih prostora, web-mjesta, banka podataka, knjižnica, istraživanja tržišta, priručnika, radnih i oglednih dokumenata;

D) Za potrebe primjene Dijela IV ovog Programa – *Potpore za pristup financiranju za MSP-ove* primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „**kvazivlasničko ulaganje**” znači vrstu financiranja koja se svrstava između vlasničkog kapitala i zaduživanja, rizičniju od nadređenog duga i manje rizičnu od ulaganja u osnovni kapital, čiji se prinosi za imatelja pretežno zasniva na dobiti ili gubicima temeljnog ciljnog poduzetnika koji nisu osigurani u slučaju insolventnosti. Kvazivlasnička ulaganja mogu se strukturirati kao dug, neosiguran i podređen, uključujući mezaninski dug, koji se u nekim slučajevima može pretvoriti u vlasnički kapital, ili kao povlašteni vlasnički kapital;
- (2) „**stopa jamstva**” znači postotak pokriva gubitka javnog ulagatelja za svaku pojedinačnu transakciju prikladnu sukladno propisima o državnim potporama;
- (3) „**izlaz, (exit strategy-izlazna strategija)**” znači likvidaciju udjela od strane financijskog posrednika ili ulagača, koji uključuje prodaju udjela, otpise, otplatu povlaštenih udjela ili zajmova, prodaju drugom instrumentu ulaganja ili drugom ulagaču, prodaju financijskoj instituciji i prodaju putem javne ponude, uključujući prvu javnu ponudu (PJP);
- (4) „**financijska donacija**” znači povratno javno ulaganje u financijskog posrednika za potrebe ulaganja na temelju mjere rizičnog financiranja, uz povrat svih sredstava javnom ulagaču;
- (5) „**rizično financijsko ulaganje**” znači vlasnička i kvazivlasnička ulaganja, zajmove uključujući najmove, jamstva ili kombinaciju navedenog, namijenjene prihvatljivim poduzetnicima za potrebe provedbe novih ulaganja;
- (6) „**neovisni privatni ulagač**” znači privatnog ulagača koji nije imatelj udjela u društvu u koje ulaže, uključujući poslovne anđele i financijske institucije, neovisno o njihovom vlasništvu, do razine do koje snose puni rizik svog ulaganja. Pri osnivanju novog društva privatni ulagači smatraju se neovisnima od tog društva.
- (7) „**fizička osoba**” za potrebe čl. 21. znači osobu koja nije poduzetnik za potrebe članka 107. stavka Ugovora;
- (8) „**vlasničko ulaganje**” znači pružanje kapitala poduzetniku, izravnim ili neizravnim ulaganjem u zamjenu za vlasništvo odgovarajućeg udjela u tom poduzetniku;
- (9) „**prva komercijalna prodaja**” znači prvu prodaju koju poduzetnik izvrši na tržištu proizvoda ili usluga, isključujući ograničene prodaje radi testiranja tržišta;
- (10) „**neuvršteni MSP**” znači MSP koji nije uvršten na službeni popis burze; za potrebe ove Uredbe MSP uvršten na alternativnu trgovinsku platformu specijaliziranu za MSP-ove smatra se neuvrštenim;
- (11) „**naknadno ulaganje**” znači dodatno rizično financijsko ulaganje u poduzetnika nakon najmanje jednog prethodnog kruga rizičnog financijskog ulaganja;
- (12) „**zamjenski kapital**” znači kupnju postojećih vlasničkih udjela u poduzetniku od prethodnog ulagača ili vlasnika udjela;
- (13) „**zaduženi subjekt**” znači Europsku investicijsku banku i Europski investicijski fond, međunarodnu financijsku instituciju u kojoj je država članica vlasnik udjela, ili financijsku instituciju osnovanu u državi članici usmjerenu na postizanje javnog interesa pod nadzorom javnog tijela, tijela javnog prava ili tijela privatnog prava koje pruža javne usluge, odabranu ili direktno imenovanu u skladu s odredbama Direktive 2004/18/EZ o koordinaciji procedura za dodjelu ugovora o javnim radovima, ugovorima o javnoj opskrbi i javnim uslugama ili temeljem bilo kojeg drugog akta koje zamjenjuje navedenu Direktivu u cijelosti ili djelomično
- (14) „**inovativni poduzetnik**” znači poduzetnik:
 - a. koji može dokazati, na temelju procjene koju je proveo neovisni stručnjak, da će u predvidivoj budućnosti razviti proizvode, usluge ili procese koji su novi ili znatno poboljšani u odnosu na

trenutačno stanje u dotičnoj grani industrije, a koji sa sobom nose rizik tehnološkog ili industrijskog neuspjeha, ili

- b. čiji troškovi istraživanja i razvoja predstavljaju najmanje 10 % njegovih ukupnih troškova poslovanja u najmanje jednoj od tri godine koje prethode dodjeli potpore ili, u slučaju poduzetnika početnika koji nema ostvarenu nijednu poslovnu godinu, u reviziji njegova trenutnog poreznog razdoblja koju je ovjerio vanjski revizor

(15) „**kredit**” znači sporazum kojim se zajmodavac obvezuje zajmoprimcu dati na raspolaganje dogovoreni iznos u dogovorenom roku i na temelju kojeg je zajmoprimac dužan otplatiti dotični iznos u dogovorenom roku. Dužnički instrumenti mogu biti u obliku zajmova i drugih instrumenata financiranja uključujući najam, kojima se zajmodavcu/ulagaču pruža pretežita komponenta minimalnog prinosa. Refinanciranje postojećih zajmova nije prihvatljiv zajam.

E) Za potrebe primjene Dijela IV ovog Programa – *Potpore za istraživanje, razvoj i inovacije* primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „**organizacija za istraživanje i širenje znanja**” znači subjekt (kao što su sveučilišta, istraživački instituti, agencije za prijenos tehnologije, posrednici u inovaciji, fizičke osobe ili virtualni kolaborativni subjekti usmjereni na istraživanje), bez obzira na njegov zakonski status (ustrojstvo na temelju javnog ili privatnog prava) odnosno način financiranja, čiji je prvenstveni cilj nezavisno provoditi temeljna istraživanja, primijenjena istraživanja ili eksperimentalni razvoj ili s rezultatima tih djelatnosti upoznati široku javnost, putem predavanja, objavljivanja ili prijenosa znanja. Ako taj subjekt obavlja i ekonomske djelatnosti, financiranje, troškovi i prihodi tih ekonomskih djelatnosti moraju se navesti zasebno. Poduzetnici koji imaju utjecaj na takav subjekt, na primjer kao imatelji udjela u njemu ili kao njegovi članovi, ne smiju imati povlašteni pristup njegovim istraživačkim kapacitetima ili rezultatima koje subjekt proizvodi;
- (2) „**temeljno istraživanje**” znači eksperimentalni ili teorijski rad poduzet prvenstveno kako bi se stekla nova znanja o temeljnim načelima fenomena i vidljivih činjenica, bez vidljive izravne tržišne primjene ili korištenja;
- (3) „**primijenjena istraživanja**” znači planirana istraživanja ili kritički pregled u cilju stjecanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga odnosno za postizanje znatnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga. Njima se obuhvaća stvaranje sastavnih dijelova složenih sustava i može se obuhvaćati izrada prototipova u laboratorijskom okruženju ili u okruženju sa simuliranim sučeljima postojećih sustava te male pilot-projekte radi testiranja i provjere značajki proizvodnih metoda ako je to neophodno za primijenjena istraživanja, prvenstveno za provjeru generičke tehnologije
- (4) „**eksperimentalni razvoj**” znači stjecanje, kombiniranje, oblikovanje i korištenje postojećih znanstvenih, tehnoloških, poslovnih i ostalih mjerodavnih znanja i vještina u cilju razvoja novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga. Ono može uključivati i, primjerice, druge djelatnosti za konceptualno definiranje, planiranje i dokumentiranje novih proizvoda, procesa ili usluga. Eksperimentalni razvoj može obuhvaćati izradu prototipova, pokaznih projekata, pilot-projekata, testiranje i provjeru novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga u okruženju koje predstavlja operativne uvjete iz stvarnog života ako im je osnovni cilj vršenje daljnjih tehničkih poboljšanja na proizvodima, procesima ili uslugama koji nisu u bitnome utvrđeni. To može uključivati i razvoj tržišno upotrebljivog prototipa ili pilot-projekta koji je nužno konačni tržišni proizvod, a preskupo ga je proizvesti samo da bi se koristio u svrhu prikazivanja i provjere.

Eksperimentalni razvoj ne uključuje rutinske ili periodične izmjene postojećih proizvoda, proizvodnih linija, proizvodnih procesa, usluga i drugih postupaka u tijeku, čak i ako te izmjene predstavljaju poboljšanja;

- (5) „**studija izvedivosti**” znači procjenu i analizu potencijala određenog projekta, kojima se nastoji podržati postupak donošenja odluka objektivnim i racionalnim otkrivanjem njegovih snaga i slabosti, mogućnosti i prijetnja te utvrđivanjem sredstava potrebnih za njegovu provedbu i konačno njegovih izgleda za uspjeh;
- (6) „**troškovi osoblja**” znači troškove istraživača, tehničara i drugog pomoćnog osoblja zaposlenog na odnosnom projektu ili djelatnosti;
- (7) „**neovisna osnova**” znači da se uvjeti transakcije između dvije ugovorne strane ne razlikuju od onih koji bi bili ugovoreni između dva neovisna poduzetnika i nemaju elemente kolizije. Svaka transakcija koja je rezultat otvorenog, transparentnog i ne diskriminirajućeg postupka smatra se da zadovoljava načelo neovisne osnove.
- (8) „**stvarna suradnja**” znači suradnju između najmanje dvije neovisne strane radi razmjene znanja ili tehnologije, ili radi postizanja zajedničkog cilja utemeljenog na podjeli rada, pri čemu stranke zajednički utvrđuju opseg projekta suradnje i dijele njegove rizike i rezultate. Jedna ili više strana mogu snositi pune troškove projekta i lišiti ostale stranke njihovog financijskog rizika. Istraživanje temeljem ugovora i usluge istraživanja ne smatraju se oblicima suradnje.
- (9) „**visokokvalificirano osoblje**” znači osoblje sa treće-stupanjskim sveučilišnim obrazovanjem i najmanje 5 godina mjerodavnog profesionalnog iskustva, koje može uključivati i doktorsku izobrazbu;
- (10) „**savjetodavne usluge za inovacije**” znači konzalting, pomoć i usavršavanje u područjima prijenosa znanja, preuzimanja, zaštite i iskorištavanja nematerijalne imovine, primjene norma i propisa kojima su obuhvaćeni;
- (11) „**pomoćne usluge za inovacije**” znači pružanje uredskih prostora, banka podataka, knjižnica, istraživanja tržišta, korištenje laboratorija, označivanje kvalitete, testiranje i certificiranje radi razvoja učinkovitijih proizvoda, procesa ili usluga;
- (12) „**upućivanje na rad**” znači privremeno zapošljavanje osoblja kod korisnika s pravom osoblja na povratak prethodnom poslodavcu;

F) Za potrebe primjene Dijela VI ovog Programa – *Potpore za zaštitu okoliša* primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „**zaštita okoliša**” znači svako djelovanje kojim se ublažava i sprječava šteta nanesena fizičkom okolišu ili prirodnim resursima, nastala zbog djelatnosti korisnika, kojim se smanjuje rizik takve štete ili koji vodi učinkovitijem korištenju prirodnih resursa, uključujući mjere štednje energije i korištenje obnovljivih izvora energije;
- (2) „**norma Unije**” znači:
 - i. obveznu normu Unije koja uspostavlja razine koje pojedinačni poduzetnici trebaju postići u smislu zaštite okoliša; ili
 - ii. obvezu, prema Direktivi 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 24,29.01.2008.) primjene najboljih dostupnih tehnika (BAT) i osigurati da nivo emisije zagađivača nisu viši nego što bi trebali biti prilikom primjene BAT. U slučaju kada je nivo emisije BAT definiran u provedbenim aktima usvojenim temeljem Direktive 2010/75/EU, te razine biti će primjenjive za potrebe primjene ovog Programa; ukoliko te razine nisu izražene kao razmjer, granica pri kojoj je BAT najprije postignut će biti primijenjena

- (3) „**štednja energije**” znači iznos uštede energije utvrđen mjerenjem i/ili procjenom potrošnje prije i poslije provedbe mjere poboljšanja energetske učinkovitosti, uz osiguranje normalizacije vanjskih uvjeta koji utječu na potrošnju energije;
- (4) „**projekt energetske učinkovitosti**” znači projekt ulaganja kojim se povećava energetska učinkovitost građevine;
- (5) „**fond za energetska učinkovitost (EEF)**” znači specijalizirani instrument ulaganja osnovan za potrebe ulaganja u mjere energetske učinkovitosti radi poboljšanja energetske učinkovitosti građevina u domaćem i inozemnom sektoru. EEF-om upravlja upravitelj fonda za energetska učinkovitost;
- (6) „**upravitelj fonda za energetska učinkovitost**” znači profesionalno upravljačko društvo s pravnom osobnošću, koje odabire i provodi ulaganja u prihvatljive projekte energetske učinkovitosti;
- (7) „**visokoučinkovita kogeneracija**” znači kogeneraciju koja odgovara definiciji visokoučinkovite kogeneracije utvrđenoj u članku 2. stavku 34. Direktive 2012/27/EU (SL L 315, 14.11.2012.);
- (8) „**kogeneracija**” ili suproizvodnja toplinske i električne energije (CHP) znači istovremenu proizvodnju toplinske energije i električne i/ili mehaničke energije u jednom procesu;
- (9) „**energija iz obnovljivih izvora energije**” znači energiju koju proizvode postrojenja koja koriste samo obnovljive izvore energije i udjel, izražen u kalorijskoj vrijednosti, energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije u hibridnim postrojenjima koja koriste i konvencionalne izvore energije te uključuje obnovljivu električnu energiju koja se koristi za punjenje sustava za skladištenje, ali isključuje električnu energiju proizvedenu kao rezultat sustava za skladištenje;
- (10) „**obnovljivi izvori energije**” znači sljedeće obnovljive nefosilne izvore energije: energiju vjetra, solarnu, aerotermalnu, geotermalnu, hidrotermalnu i oceansku energiju, energiju vode, energiju biomase, energiju iz plinova s odlagališta, plinova iz postrojenja za preradu otpadnih voda i bioloških plinova;
- (11) „**biogoriva**” znači tekuća ili plinovita goriva za potrebe prometa koja se proizvode iz biomase;
- (12) „**biomasa**” znači biološki razgradivu frakciju proizvoda, otpada i ostataka iz poljoprivrede (uključujući tvari životinjskog i biljnog podrijetla), šumarstva i s tim povezanih industrija te biološki razgradivu frakciju industrijskog i komunalnog otpada;
- (13) „**održiva biogoriva**” znači biogoriva koja ispunjuju uvjete održivosti utvrđene u članku 17. Direktive (EZ) 2009/28 Europskog parlamenta i Vijeća o promicanju korištenja energije iz obnovljivih izvora i njezinim naknadnim izmjenama
- (14) „**biogoriva iz hrane**” su biogoriva proizvedena iz žitarica ili drugih škrobom bogatih kultura, šećerne i uljne repe kako je definirano u Prijedlogu Direktive Europskog Parlamenta i Vijeća kojom se mijenja Direktiva 98/70/EC u odnosu na kvalitetu petrol i dizel goriva i kojom se mijenja Direktiva 2009/28/EC o promociji upotrebe energije iz obnovljivih izvora (Com (2012), 595, 17.10.2012.)

Sve ostale definicije koje nisu navedene u ovom Pravitku primjenjuju se sukladno smislu i značenju iz Opće uredbe o skupnim izuzećima.

Definicija MSP-a

Članak 1.

Poduzetnik

Poduzetnik je svaki subjekt koji se bavi ekonomskom djelatnošću, bez obzira na njegov pravni oblik. To uključuje, posebno, samozaposlene osobe i obiteljski poduzetnici koji se bave obrtom ili drugim djelatnostima te partnerstva ili udruženja koja se redovno bave ekonomskom djelatnošću.

Članak 2.

Broj osoblja i financijski pragovi koji određuju kategorije poduzetnika

1. Kategorija mikro, malih i srednjih poduzetnika („MSP“) sastoji se od poduzetnika koja imaju manje od 250 zaposlenih i koja imaju godišnji promet (ukupni prihod) koji ne premašuje 50 milijuna EUR i/ili godišnju bilancu koja ne premašuje 43 milijuna EUR.
2. Unutar kategorije MSP-ova mali poduzetnik definira se kao poduzetnik koje ima manje od 50 zaposlenih, a čiji godišnji promet (ukupni prihod) i/ili godišnja bilanca ne premašuje 10 milijuna EUR.
3. Unutar kategorije MSP-ova mikro-poduzetnik definira se kao poduzetnik koje ima manje od 10 zaposlenih, a čiji godišnji promet (ukupni prihod) i/ili godišnja bilanca ne premašuje 2 milijuna EUR.

Članak 3.

Vrste poduzetnika koje se uzimaju u obzir pri izračunu broja osoblja i financijskih iznosa

1. „Neovisni poduzetnik“ je svaki poduzetnik koji nije razvrstan pod partnerskog poduzetnika u smislu stavka 2. ni pod povezanog poduzetnika u smislu stavka 3.
2. „Partnerski poduzetnik“ su svi poduzetnici koji nisu razvrstani pod povezane poduzetnike u smislu stavka 3., a između kojih postoji sljedeća veza: poduzetnik (poduzetnik-majka) posjeduje, samostalno ili zajedno s jednim ili više povezanih poduzetnika u smislu stavka 3., 25 % ili više kapitala ili glasačkih prava drugog poduzetnika (poduzetnik-kći). Međutim, poduzetnik se može svrstati u neovisne poduzetnike, to jest u ona koja nemaju drugih partnerskih poduzetnika, čak i ako su sljedeći ulagači dosegili ili premašili prag od 25 %, pod uvjetom da ti ulagači nisu, u smislu stavka 3., samostalno ili zajednički povezani s dotičnim poduzetnikom:
 - (a) javna investicijska društva, društva rizičnog kapitala, pojedinci ili skupine pojedinaca s redovitom djelatnošću ulaganja rizičnog kapitala koji ulažu vlasnički kapital u poduzetnike koji nisu uvršteni na burzu (poslovni anđeli), pod uvjetom da je ukupno ulaganje tih poslovnih anđela u istog poduzetnika manje od 1 250 000 EUR;
 - (b) sveučilišta ili neprofitni istraživački centri;
 - (c) institucionalni ulagači, uključujući fondove regionalnog razvoja;

(d) autonomna tijela lokalne vlasti s godišnjim proračunom manjim od 10 milijuna EUR i s manje od 5 000 stanovnika.

3. „Povezani poduzetnici” su poduzetnici među kojima postoji jedna od sljedećih veza:
- (a) jedan poduzetnik ima većinu glasačkih prava dioničara ili članova u drugom poduzetniku;
 - (b) jedan poduzetnik ima pravo postaviti ili smijeniti većinu članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela drugog poduzetnika;
 - (c) jedan poduzetnik ima pravo ostvarivati vladajući utjecaj na drugog poduzetnika na temelju ugovora sklopljenog s tim poduzetnikom ili na temelju odredbe njegova statuta ili društvenog ugovora;
 - (d) jedan poduzetnik, koji je dioničar ili član drugog poduzetnika, sâm kontrolira, prema dogovoru s drugim dioničarima ili članovima tog poduzetnika, većinu glasačkih prava dioničara ili članova u tom poduzetniku.

Postoji pretpostavka da vladajući utjecaj ne postoji ako se ulagači navedeni u drugom podstavku stavka 2. ne uključuju izravno ili neizravno u upravljanje dotičnim poduzetnikom, ne dovodeći u pitanje svoja prava u svojstvu dioničara.

Povezanima se smatraju i poduzetnici koji su međusobno povezani preko jednog ili više drugih poduzetnika, odnosno bilo kojeg ulagača spomenutog u stavku 2., na bilo koji od načina opisanih u prvom podstavku.

Povezanima se smatraju i poduzetnici koji jednu od tih povezanosti ostvaruju posredstvom fizičke osobe ili skupine fizičkih osoba koje zajedno djeluju ako se bave svojom djelatnošću ili dijelom svoje djelatnosti na istom mjerodavnom tržištu ili susjednim tržištima.

„Susjednim tržištem” smatra se tržište proizvoda ili usluga izravno smješteno uzlazno ili silazno u odnosu na mjerodavno tržište.

4. Osim u slučajevima utvrđenima u stavku 2., drugom podstavku, poduzetnik se ne može smatrati MSP-om ako jedno ili više tijela javne vlasti zajedno ili samostalno, izravno ili neizravno upravlja s 25 % ili više kapitala ili glasačkih prava u dotičnom poduzetniku.
5. Poduzetnici mogu usvojiti izjavu o statusu neovisnog poduzetnika, partnerskog poduzetnika ili povezanog poduzetnika, uključujući podatke o pragovima utvrđene u članku 2. Ta izjava može se donijeti čak i ako je kapital raspoređen na takav način da je nemoguće točno odrediti tko ga posjeduje, u kojem slučaju poduzetnik može u dobroj vjeri izjaviti da je moguće legitimno pretpostaviti da jedan poduzetnik ili više međusobno povezanih poduzetnika ne posjeduje 25 % kapitala ili više u dotičnom poduzetniku. Te se izjave donose ne dovodeći u pitanje provjere ili istrage predviđene nacionalnim pravilima ili pravilima Unije.

Članak 4.

Podaci koji se koriste za broj osoblja, financijske iznose i referentno razdoblje

1. Podaci koji se koriste za broj osoblja i financijske iznose su podaci koji se odnose na posljednje odobreno računovodstveno razdoblje, izračunani na godišnjoj razini. U obzir se uzimaju od datuma zaključenja financijskih izvještaja. Iznos koji se koristi kao iznos prometa računa se bez poreza na dodanu vrijednost (PDV) i drugih neizravnih poreza.

2. Ako na datum zaključenja financijskih izvještaja poduzetnik ustanovi da je na godišnjoj razini premašilo prag broja osoblja ili financijske pragove utvrđene u stavku 2. ili palo ispod njih, to neće dovesti do gubitka ili stjecanja statusa srednjeg, malog ili mikro-poduzetnika, osim ako ti pragovi nisu premašeni tijekom dva uzastopna računovodstvena razdoblja.
3. U slučaju novoosnovanih poduzetnika čiji financijski izvještaji još nisu odobreni primjenjuju se podaci preuzeti iz procjene *bona fide* izvršene tijekom financijske godine.

Članak 5.
Broj osoblja

Broj osoblja odgovara broju godišnjih jedinica rada, to jest broju osoba koje su bile zaposlene na puno radno vrijeme kod dotičnog poduzetnika ili u njegovo ime, tijekom cijele promatrane referentne godine. Rad osoba koje nisu bile zaposlene punu godinu, rad onih koje su radile skraćeno radno vrijeme, bez obzira na trajanje, i sezonski rad računaju se kao dijelovi godišnjih jedinica rada. Osoblje se sastoji:

- a) od zaposlenika;
- b) od osoba koje rade za podređenog poduzetnika, a smatraju se zaposlenima prema nacionalnom pravu;
- c) od vlasnika-upravitelja;
- d) od partnera koji se bave redovitom djelatnošću kod poduzetnika i ostvaruju pogodnost od njegovih financijskih koristi.

Pripravnici i studenti koji su uključeni u stručno usavršavanje na temelju ugovora o pripravništvu ili ugovora o stručnom usavršavanju ne broje se kao osoblje. Trajanje porodiljskog ili roditeljskog dopusta ne uračunava se.

Članak 6.
Utvrđivanje podataka poduzetnika

1. U slučaju neovisnog poduzetnika, podaci, uključujući broj osoblja, određuju se isključivo na temelju financijskih izvještaja tog poduzetnika.
2. Podaci, uključujući broj osoblja, poduzetnika koji imaju partnerske poduzetnike ili povezane poduzetnike određuju se na temelju financijskih izvještaja i ostalih podataka poduzetnika, odnosno, ako postoje, konsolidiranih financijskih izvještaja poduzetnika ili konsolidiranih financijskih izvještaja u koje je poduzetnik uključen konsolidacijom. Podacima spomenutima u prvom podstavku dodaju se podaci svakog poduzetnika koje je partner dotičnom poduzetniku i koje se nalazi neposredno uzlazno ili silazno od njega. Zbrajanje je razmjerno postotnom udjelu u kapitalu ili glasačkim pravima (ovisno o tome što je veće). U slučaju unakrsnog vlasništva primjenjuje se veći postotak. Podacima iz prvog i drugog podstavka dodaje se 100 % podataka svakog poduzetnika koje je izravno ili neizravno povezano s dotičnim poduzetnikom ako ti podaci već nisu uključeni konsolidacijom financijskih izvještaja.
3. Za potrebe primjene stavka 2. podaci poduzetnika koji su partneri dotičnog poduzetnika dobivaju se iz njihovih financijskih izvještaja i njihovih drugih podataka, i to konsolidiranih ako postoje. Njima se dodaje 100 % podataka poduzetnika koja su povezana s tim partnerskim poduzetnikom,

osim ako podaci iz njihovih financijskih izvještaja već nisu uključeni kroz konsolidaciju. Za potrebe primjene istog stavka 2. podaci poduzetnika koji su povezani s dotičnim poduzetnikom dobivaju se iz njihovih financijskih izvještaja i njihovih drugih podataka, i to konsolidiranih ako postoje. Njima se razmjerno dodaju podaci svih mogućih partnerskih poduzetnika tog povezanog poduzetnika, koji se nalaze neposredno uzlazno ili silazno od tog povezanog poduzetnika, osim ako ti podaci već nisu uključeni u konsolidirana financijska izvještaja s postotkom barem razmjernim postotku utvrđenom u drugom podstavku stavka 2.

4. Ako se u konsolidiranim financijskim izvještajima ne nalaze nikakvi podaci o osoblju za danog poduzetnika, brojčani podaci o osoblju dobivaju se razmjernim zbrajanjem podataka njegovih partnerskih poduzetnika i dodavanjem podataka njegovih povezanih poduzetnika.

2. PRAVILNIK O DODJELI POTPORE MALE VRIJEDNOSTI

Budući je:

- odredbama Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN 138/06, 25/13) utvrđeno kako Hrvatska banka za obnovu i razvitak (dalje: HBOR) djelatnosti i poslove iz predmeta poslovanja HBOR-a obavlja sukladno propisima o državnim potporama;
- odredbama Zakona o državnim potporama (NN 47/14, dalje: Zakon) određeno kako je de minimis potpora uređena važećom uredbom Europske unije koja zbog svoga iznosa ne narušava ili ne prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja i ne utječe na trgovinu između država članica Europske unije te ne predstavlja državnu potporu iz čl. 107. st. 1. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije (dalje: Ugovor);
- čl.3.st.1. Uredbe Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. godine o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (SL L 352, 24.12.2013., dalje: Uredba br. 1407/2013) određeno ukoliko mjere potpore ispunjavaju uvjete predviđene istom Uredbom, smatra se da ne ispunjavaju sve kriterije iz čl. 107. st. 1. Ugovora te se stoga izuzimaju od obveze prijave iz čl.108. st.3. Ugovora;
- čl.2. st.1. Uredbe Komisije (EU) br. 360/2012 od 25. travnja 2012. godine o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg gospodarskog interesa (SL L 114, 26.04.2012., dalje: Uredba br. 360/2012) određeno kako potpore odobrene poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg gospodarskog interesa koje ispunjavaju uvjete određene u st.2. do st.8. istog članka, smatra se da ne ispunjavaju sve kriterije iz čl. 107. st. 1. Ugovora te se stoga izuzimaju od obveze prijave iz čl.108. st.3. Ugovora;
- utvrđeno kako su *de minimis* potpore horizontalne potpore čiji ciljevi i uvjeti odobrenja nisu određeni na način kako su određeni pravnim izvorima koji uređuju ostale kategorije državnih potpora, te se stoga mogu odobravati i za obrtna sredstva kao važan način financiranja kojim se osnažuje likvidnost poduzetnika,

a u svrhu:

- utvrđivanja osnovnih uvjeta financiranja pojedinih ciljnih skupina temeljem kojih će HBOR izrađivati kreditne programe i provoditi svoje Zakonom o HBOR-u utvrđene djelatnosti iz predmeta poslovanja prilikom odobravanja de minimis potpora,
- Donošenja jedinstvenog akta, odnosno pravilnika za postupanje nadležnih stručnih službi HBOR-a prilikom izračuna, provedbe, evidentiranja i izvještavanja o de minimis potporama,

i vodeći računa kako je:

- usklađenost poslovanja s važećim propisima zadaća Uprave i Nadzornog odbora HBOR-a, višeg i srednjeg menadžmenta, radnika i svih stručnih službi HBOR-a;
- uslijed promjena važećih propisa za programsko razdoblje 2014-2020 godine potrebno na primjereni način uskladiti vođenje poslovanja HBOR-a i tumačiti osnovne uvjete financiranja;

Uprava HBOR-a donosi sljedeći:

PRAVILNIK O DODJELI POTPORE MALE VRIJEDNOSTI

DIO I. ZAJEDNIČKE ODREDBE I DODJELA POTPORE MALE VRIJEDNOSTI SUKLADNO UREDBI br. 1407/2013

Područje primjene

Članak 1.

- (1) Ovaj Pravilnik primjenjuje se prilikom odobravanja potpora poduzetnicima u svim sektorima, uz iznimku:

- a) potpora koje se dodjeljuju poduzetnicima koji djeluju u sektorima ribarstva i akvakulture, kako je obuhvaćeno Uredbom Vijeća (EZ-a) broj 104/2000⁴;
 - b) potpora koje se dodjeljuju poduzetnicima koji djeluju u primarnoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda,
 - c) potpora koje se dodjeljuju poduzetnicima koji djeluju u sektoru prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda, u sljedećim slučajevima:
 - i. ako je iznos potpore fiksno utvrđen na temelju cijene ili količine takvih proizvoda kupljenih od primarnih proizvođača odnosno koje na tržište stavljaju poduzetnici u pitanju,
 - ii. ako su potpore uvjetovane njihovim djelomičnim ili potpunim prenošenjem na primarne proizvođače;
 - d) potpore za djelatnosti usmjerene izvozu u treće zemlje ili države članice, odnosno potpore koje su izravno povezane s izvezenim količinama, s uspostavom i funkcioniranjem distribucijske mreže ili s drugim tekućim troškovima povezanim s izvoznim djelatnošću;
 - e) potpora koje se uvjetuju uporabom domaćih proizvoda umjesto uvezenih.
- (2) Ako poduzetnik djeluje u sektorima navedenima u stavku 1. točkama (a), (b) ili (c) i djeluje u jednom ili više sektora ili ima druge djelatnosti koje su obuhvaćene područjem primjene Uredbe br. 1407/2013 i/ili Uredbe br. 360/2012, odredbe ovog Pravilnika primjenjuju se na potpore odobrene u vezi s tim drugim sektorima ili djelatnostima, uz uvjet da HBOR osigura na primjeren način, na primjer razdvajanjem djelatnosti ili troškova, da djelatnosti u sektorima koji su isključeni iz područja primjene ovog Pravilnika ne ostvaruju korist od de minimis potpore dodijeljene na temelju ovog Pravilnika.

Definicije

Članak 2.

(1) Za potrebe primjene ovog Pravilnika primjenjuju se sljedeće definicije:

- a. „poljoprivredni proizvodi“ su proizvodi koji su navedeni u Prilogu I Ugovora, odnosno Privitku I ovom Pravilniku, osim proizvoda ribarstva i akvakulture obuhvaćenih Uredbom Vijeća (EZ-a) broj 104/2000;
- b. „prerada poljoprivrednih proizvoda“ znači svi postupci prerade poljoprivrednog proizvoda koji za ishod imaju proizvod koji je također poljoprivredni proizvod, osim u poljoprivrednim djelatnostima potrebnim za pripremu životinjskog ili biljnog proizvoda za prvu prodaju;
- c. „stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda“ znači držanje ili izlaganje s ciljem prodaje, ponuda na prodaju, isporuka ili bilo koji drugi način stavljanja u promet, osim prve prodaje primarnog proizvođača preprodavačima ili prerađivačima te svih aktivnosti kojima se proizvod priprema za takvu prvu prodaju; prodaja primarnog proizvođača krajnjim potrošačima smatra se stavljanjem na tržište ako se odvija u posebnim prostorima namijenjenima za tu svrhu.

Definicija poduzetnika – povezani poduzetnici

Članak 3.

(1) Za potrebe ove Uredbe pojmom „jedan poduzetnik“ obuhvaćeni su svi poduzetnici koji su u najmanje jednom od sljedećih međusobnih odnosa:

- a. jedan poduzetnik ima većinu glasačkih prava dioničara ili članova u drugom poduzetniku;

⁴ Uredba Vijeća (EZ) br. 104/2000 od 17.12.1999. o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture (SL L 17, 21.01.2000.)

- b. jedan poduzetnik ima pravo imenovati ili smijeniti većinu članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela drugog poduzetnika;
 - c. jedan poduzetnik ima pravo ostvarivati vladajući utjecaj na drugog poduzetnika prema ugovoru sklopljenom s tim poduzetnikom ili prema odredbi statuta ili društvenog ugovora tog poduzetnika;
 - d. jedan poduzetnik koji je dioničar ili član u drugom poduzetniku, kontrolira sam, u skladu s dogovorom s drugim dioničarima ili članovima tog poduzetnika, većinu glasačkih prava dioničara ili glasačkih prava članova u tom poduzetniku.
- (2) Poduzetnici koji su u bilo kojem od odnosa navedenih u prvom podstavku točkama (a) do (d) preko jednog ili više drugih poduzetnika isto se tako smatraju jednim poduzetnikom.

De minimis potpora

Članak 4.

- (1) Ukupan iznos *de minimis* potpore koja se dodjeljuje jednom poduzetniku ne smije prelaziti 200 000 EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan odobrenja državne potpore tijekom bilo kojeg razdoblja od tri fiskalne godine.
- (2) Ukupan iznos *de minimis* potpore koja se dodjeljuje jednom poduzetniku koji obavlja cestovni prijevoz tereta za najamninu ili naknadu ne smije premašiti 100 000 EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan odobrenja državne potpore tijekom bilo kojeg razdoblja od tri fiskalne godine. Ta *de minimis* potpora ne smije se koristiti za kupovinu vozila za cestovni prijevoz tereta.
- (3) Ako poduzetnik obavlja cestovni prijevoz tereta za najamninu ili naknadu te druge djelatnosti na koje se primjenjuje gornja granica od 200 000 EUR, gornja granica od 200 000 EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan odobrenja državne potpore primjenjuje se na poduzetnika uz uvjet da HBOR osigura, na primjeren način, na primjer razdvajanjem djelatnosti ili troškova, da korist od djelatnosti cestovnog prijevoza robe ne premašuje 100 000 EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan odobrenja državne potpore i da se nijedna *de minimis* potpora ne koristi za kupovinu vozila za cestovni prijevoz tereta.
- (4) Gornje granice utvrđene u stavku 2. primjenjuju se bez obzira na oblik *de minimis* potpora ili na cilj koji se namjerava postići te neovisno o tome financira li se potpora koju dodjeljuje HBOR (i drugi davatelji u RH) u cijelosti ili djelomično iz sredstava koja su podrijetlom iz Unije.
- (5) Razdoblje od tri godine određuje se na temelju fiskalne godine.
- (6) Za potrebe gornjih granica iz stavka 2. ovog članka potpore se izražavaju kao bespovratna novčana sredstva. Svi iznosi koji se primjenjuju bruto su iznosi, tj. iznosi prije odbitka poreza i drugih naknada. Ako se potpora ne dodjeljuje u obliku bespovratnih sredstava, iznos potpore jednak je bruto novčanoj protuvrijednosti potpore.
- (7) Ako bi se dodjelom novih *de minimis* potpora mogla premašiti odgovarajuća gornja granica iz stavka 2., ni jedna od tih novih potpora ne može imati koristi od ovog Pravilnika.

Trenutak dodjele potpore i diskont

Članak 5.

- (1) *De minimis* potpora smatra se dodijeljenom u trenutku kada poduzetnik u skladu s odgovarajućim nacionalnim pravnim poretkom stekne zakonsko pravo na primanje potpore, neovisno o datumu isplate *de minimis* potpore poduzetniku.
- (2) Potpore koje se isplaćuju u više obroka diskontiraju se na vrijednost potpore u trenutku njezine dodjele. Kamatna stopa koja se primjenjuje pri diskontiranju je diskontna kamatna stopa koja se primjenjuje u trenutku dodjele.

Spajanje i razdvajanje poduzetnika

Članak 6.

- (1) U slučaju spajanja i preuzimanja, pri utvrđivanju prelazi li se primjenjiva gornja granica bilo kojom novom *de minimis* potporom dodijeljenom novom poduzetniku ili poduzetniku preuzimatelju, u obzir se uzimaju sve prethodne *de minimis* potpore dodijeljene bilo kojem od poduzetnika uključenih u postupak spajanja. *De minimis* potpore koje su propisno dodijeljene prije spajanja ili preuzimanja i dalje su u skladu sa zakonom.
- (2) Ako se jedan poduzetnik podijeli na dva ili više zasebnih poduzetnika, *de minimis* potpora dodijeljena prije podjele dodjeljuje se poduzetniku koji je od nje ostvario korist, što je načelno poduzetnik koji je preuzeo djelatnosti za koje je korištena *de minimis* potpora. Ako takva raspodjela nije moguća, *de minimis* potpora razmjerno se dodjeljuje na temelju knjigovodstvene vrijednosti vlasničkog kapitala novih poduzetnika na datum stupanja na snagu podjele.

Izračun bruto novčane protuvrijednosti i transparentnost potpore

Članak 7.

- (1) Ovaj se Pravilnik primjenjuje samo na potpore za koje je moguće prethodno točno izračunati bruto novčanu protuvrijednost bez potrebe za procjenom rizika („transparentne potpore”).
- (2) Potpore sadržane u bespovratnim sredstvima ili subvencioniranim kamatnim stopama smatraju se transparentnim *de minimis* potporama.
- (3) Potpore sadržane u zajmovima smatraju se transparentnim *de minimis* potporama ako:
 - a. korisnik nije predmet skupnog stečajnog postupka niti ispunjuje kriterije za pokretanje skupnog stečajnog postupka na zahtjev njegovih vjerovnika u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. U slučaju velikih poduzetnika, korisnik je u situaciji koja odgovara najmanje kreditnom rejtingu B-; i
 - b. zajam je osiguran kolateralom koji pokriva najmanje 50 % zajma i zajam iznosi 1 000 000 EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan odobrenja državne potpore (ili 500 000 EUR za poduzetnike koji obavljaju cestovni prijevoz tereta) u razdoblju od pet godina ili 500 000 EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan odobrenja državne potpore (ili 250 000 EUR za poduzetnike koji obavljaju cestovni prijevoz tereta) u razdoblju od deset godina; ako je zajam manji od ovih iznosa i/ili odobren je na razdoblje kraće od pet odnosno deset godina, bruto novčana protuvrijednost tog zajma izračunava se kao razmjerni dio gornje granice utvrđene u članku 3. stavku 2.; ili
 - c. bruto novčana protuvrijednost izračunana na temelju referentne stope koja se primjenjivala u trenutku dodjele.
- (4) Potpore sadržane u dokapitalizacijama smatraju se transparentnim *de minimis* potporama samo ako ukupan iznos javne dokapitalizacije ne premašuje gornju granicu za *de minimis* potpore.
- (5) Potpore sadržane u mjerama rizičnog financiranja u obliku vlasničkog ili kvazivlasničkog ulaganja smatraju se transparentnim *de minimis* potporama samo ako kapital dodijeljen jednom poduzetniku ne premašuje gornju granicu za *de minimis* potpore.
- (6) Potpore sadržane u jamstvima smatraju se transparentnim *de minimis* potporama ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:
 - a. korisnik nije predmet skupnog stečajnog postupka niti ispunjuje kriterije za pokretanje skupnog stečajnog postupka na zahtjev njegovih vjerovnika u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. U slučaju velikih poduzetnika, korisnik je u situaciji koja odgovara najmanje kreditnom rejtingu B-; i

- b. jamstvo ne premašuje 80 % predmetnog zajma i zajamčeni je iznos 1 500 000 EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan odobrenja državne potpore (ili 750 000 EUR za poduzetnike koji obavljaju cestovni prijevoz tereta), a razdoblje trajanja jamstva je pet godina ili ako je zajamčeni iznos 750 000 EUR u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan odobrenja državne potpore (ili 375 000 EUR za poduzetnike koji obavljaju cestovni prijevoz tereta), a trajanje jamstva je deset godina; ako je zajamčeni iznos manji od navedenih iznosa i/ili je razdoblje trajanja jamstva kraće od pet odnosno deset godina, bruto novčana protuvrijednost izračunava se kao odgovarajući razmjerni dio primjenjive gornje granice iz članka 4. stavaka 1. i 2.; ili
 - c. bruto novčana vrijednost potpore izračunana je na temelju premija sigurne luke utvrđenih u obavijesti Komisije; ili
 - d. prije provedbe,
 - i. metode izračuna bruto novčane protuvrijednosti jamstva prijavljene su Komisiji u skladu s nekom drugom uredbom Komisije iz područja državnih potpora koja se primjenjivala u tom trenutku i Komisija ih smatra usklađenima s Obavijesti o jamstvima ili bilo kojom drugom obavijesti koja je zamjenjuje; i
 - ii. te se metode izričito odnose na vrstu jamstva i vrstu transakcije o kojima je riječ u kontekstu primjene ovog Pravilnika.
- (7) Potpore sadržane u ostalim instrumentima smatraju se transparentnim *de minimis* potporama ako je u okviru dotičnog instrumenta određena gornja vrijednost kojom se osigurava da se ne premaši primjenjiva gornja granica.

Kumulacija Članak 8.

- (1) De minimis potpore koje se dodjeljuju u skladu s ovim Pravilnikom mogu se kumulirati s de minimis potporama dodijeljenima u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 360/2012 (15) do gornjih granica utvrđenih u ovoj Uredbi. Mogu se pribrajati de minimis potporama dodijeljenima u skladu s drugim uredbama o de minimis potporama do odgovarajuće gornje granice utvrđene člankom 4. stavcima 1. i 2. ovog Pravilnika.
- (2) De minimis potpore ne kumuliraju se s državnim potporama u vezi s istim prihvatljivim troškovima ili s državnim potporama za istu mjeru rizičnog financiranja ako bi takva kumulacija prelazila primjenjivi najviši intenzitet ili iznos potpore koji je u konkretnim okolnostima svakog pojedinog slučaja utvrđen uredbom o skupnom izuzeću odnosno odlukom Komisije. De minimis potpore koje nisu dodijeljene za određene opravdane troškove ili se njima ne mogu pripisati mogu se kumulirati s drugim državnim potporama dodijeljenima u skladu s uredbom o skupnom izuzeću ili odlukom Komisije.

Praćenje potpore Članak 9.

- (1) Ako HBOR poduzetniku namjerava dodijeliti *de minimis* potporu u skladu s ovim Pravilnikom, HBOR tog poduzetnika pismeno obavještuje o predviđenom iznosu potpore izraženom u obliku bruto novčane protuvrijednosti potpore, kao i tome da je riječ o *de minimis* potpori, izričito se pozivajući na Uredbu Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. godine o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore (SL L 352, 24.12.2013.) te navodeći njezin naziv i podatke o objavi u *Službenom listu Europske unije*.
- (2) Ako se *de minimis* potpora dodjeljuje u skladu s Uredbom br. 1407/2013 različitim poduzetnicima na temelju programa u skladu s kojim se tim poduzetnicima dodjeljuju različiti iznosi pojedinačnih

- potpora, HBOR može odlučiti tu obvezu ispuniti obavještavajući poduzetnike o fiksnom iznosu koji odgovara najvišem iznosu potpora koji se dodjeljuje u okviru tog programa. U takvom slučaju, taj utvrđeni iznos koristit će se za utvrđivanje je li dosegnuta gornja granica iz članka 4. stavaka 1. i 2.
- (3) Prije dodjeljivanja potpore HBOR od dotičnog poduzetnika mora dobiti izjavu, u pisanom ili elektroničkom obliku, o svakoj *de minimis* potpore na koju se primjenjuje Uredba br. 1407/2013 ili druge uredbe o *de minimis* potporama, primljenoj tijekom prethodne dvije fiskalne godine i u tekućoj fiskalnoj godini.
 - (4) HBOR dodjeljuje nove *de minimis* potpore u skladu s ovim Pravilnikom tek nakon što utvrdi da to neće povisiti ukupan iznos *de minimis* potpora koji je taj poduzetnik primio do razine koja premašuje odgovarajuću gornju granicu iz članka 4. stavaka 1. i 2. i da su ispunjeni svi uvjeti predviđeni ovim Pravilnikom.

Čuvanje podataka (evidentiranje) i izvještavanje

Članak 10.

- (1) HBOR bilježi i prikuplja sve informacije u vezi s primjenom ovog Pravilnika.
- (2) Evidenciju potpora male vrijednosti HBOR vodi zasebno od evidencije državnih potpora.
- (3) Takvi zapisi sadržavaju sve informacije koje su potrebne kako bi se pokazalo da su ispunjeni uvjeti iz ovog Pravilnika.
- (4) Zapisi o pojedinim *de minimis* potporama čuvaju se 10 fiskalnih godina od datuma kada su dodijeljene.
- (5) Zapisi koje se odnose na program *de minimis* potpora čuvaju se 10 fiskalnih godina od datuma kada je dodijeljena posljednja pojedinačna potpora u okviru takvog programa.
- (6) HBOR na pisani zahtjev u roku od 20 radnih dana ili u dužem roku koji je naveden u tom zahtjevu dostavlja Komisiji ili drugom nadležnom tijelu sve informacije koje smatra potrebnima kako bi se ocijenilo jesu li ispunjeni uvjeti iz Pravilnika i Uredbe br. 1407/2013, a posebno o ukupnom iznosu *de minimis* potpora koje je bilo koji poduzetnik primio na temelju ovog Pravilnika i Uredbe br. 1407/2013 ili drugih uredaba o *de minimis* potporama.
- (7) HBOR je dužan dostavljati Ministarstvu financija podatke o odobrenim *de minimis* potporama, do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu.
- (8) HBOR je dužan dostavljati Ministarstvu financija analizu učinkovitosti odobrenih *de minimis* potpora do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu.
- (9) HBOR je dužan dostavljati podatke o *de minimis* potporama na zahtjev Ministarstva financija u za to određenom roku.
- (10) HBOR je dužan prenositi u informacijski podsustav Središnjeg informacijskog sustava malog gospodarstva obvezne informacije o odobrenim *de minimis* potporama prema izvorima podataka o korisniku sustava (davatelj potpore), gospodarskom subjektu (korisnik potpore) i potpore, sukladno Pravilniku o ustroju i organizaciji Središnjeg informacijskog sustava malog gospodarstva (NN 140/13) te pripadajućim provedbenim aktima i uputama nadležnog ministarstva.

DIO II. POSEBNE ODREDBE ZA DE MINIMIS POTPORE PODUZETNICIMA KOJI PRUŽAJU USLUGE OD OPĆEG GOSPODARSKOG INTERESA SUKLADNO UREDBI br. 360/2012

Područje primjene

Članak 11.

- (1) Ovaj dio Pravilnika primjenjuje se isključivo prilikom odobravanja *de minimis* potpora poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg ekonomskog interesa u smislu čl.106.st.2. Ugovora.

- (2) Poduzetnici kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa ili koja su po svojoj naravi monopoli koji ostvaruju prihod, podliježu pravilima sadržanima u Ugovorima, a osobito pravilima o tržišnom natjecanju, i to u mjeri u kojoj primjena takvih pravila ne sprečava, de iure ili de facto, obavljanje posebnih zadaća koje su im povjerene. Na razvoj trgovine ne smije se utjecati u mjeri u kojoj bi to bio suprotno interesima Unije.
- (3) Uz isključenje sektora navedenih u Dijelu I. ovog Pravilnika, ovaj Dio ne primjenjuje se prilikom odobravanja potpora poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg ekonomskog interesa u sljedećim sektorima:
 - a. poduzetnicima koji djeluju u sektoru ugljena, kako su definirani Odlukom Vijeća EU 2010/787 (OJ L 336, 21.12.2010.),
 - b. poduzetnicima koji obavljaju cestovni prijevoz tereta za najamninu ili naknadu,
 - c. poduzetnicima u teškoćama, sukladno svakodobno važećim Smjernicama za potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama.

Opći uvjeti odobrenja

Članak 12.

- (1) HBOR može poduzetniku koji pruža usluge od općeg ekonomskog interesa, u skladu sa sljedećim odredbama ovog članka odobriti de minimis potporu.
- (2) Ukupan iznos de minimis potpore koji se može odobriti pojedinom poduzetniku ne smije prelaziti 500 000 EUR tijekom bilo kojeg razdoblja od tri fiskalne godine, u kunsnoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan odobrenja državne potpore.
- (3) HBOR može odobriti novu de minimis potporu sukladno odredbama ovog Dijela nakon što je provjerio da taj iznos neće povisiti ukupan iznos de minimis potpora odobrenih predmetnom poduzetniku iznad iznosa navedenog u st.1., te usklađenost s pravilima kumulacije iz narednog članka.

Kumulacija

Članak 13.

- (1) De minimis potpore koje se odobravaju sukladno odredbama ovog Dijela ne kumuliraju se s državnim potporama u vezi s istim prihvatljivim troškovima ako bi takva kumulacija prelazila najviši dopušteni intenzitet potpore, koji je u konkretnim okolnostima svakog pojedinog slučaja utvrđen uredbom o skupnom izuzeću ili odlukom Komisije.
- (2) De minimis potpore koje se odobravaju sukladno odredbama ovog Dijela mogu se zbrajati s de minimis potporama odobrenima u skladu s drugim uredbama o de minimis potporama do gornje granice utvrđene u čl.12.st.2.
- (3) De minimis potpore koje se odobravaju sukladno odredbama ovog Dijela ne mogu se zbrajati s naknadom za istu uslugu od općeg gospodarskog interesa, neovisno o tome predstavlja li ista državnu potporu ili ne.

Izdavanje bankarskih jamstava

Članak 14.

- (1) Sukladno uvjetima ovog Dijela, HBOR je ovlašten izdavati bankarska jamstva kao pokriće za kredite poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg ekonomskog interesa pod sljedećim uvjetima:
 - a. korisnik nije poduzetnik u teškoćama,
 - b. jamstvo ne premašuje 80 % predmetnog zajma
 - c. zajamčeni iznos ne prelazi 3 750 000 EUR po poduzetniku;

ukoliko se zajamčeni dio kredita izražava kao udio prema ovom iznosu, bruto novčana protuvrijednost tog jamstva će se smatrati da dogovara istoj proporciji najvišeg dopuštenog iznosa navedenog u čl.12. st.2.

PRIVITAK I PRAVILNIKU O DODJELI POTPORE MALE VRIJEDNOSTI - Popis proizvoda iz Priloga I Ugovora

(1)	(2)
br. Briselske nomenklature	Naziv proizvoda
Poglavlje 1.	Žive životinje
Poglavlje 2.	Meso i jestivi klaonički proizvodi
Poglavlje 3.	Ribe, rakovi i mekušci
Poglavlje 4.	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi; jaja peradi i ptičja jaja; prirodni med
Poglavlje 5.	
05.04	Crijeva, mjehuri i želuci životinja (osim riba), cijeli i njihovi dijelovi
05.15	Proizvodi životinjskog podrijetla koji nisu drugdje navedeni ili uključeni; mrtve životinje iz poglavlja 1. ili poglavlja 3., neuporabive za ljudsku prehranu
Poglavlje 6.	Živo drveće i druge biljke; lukovice, korijenje i slično; rezano cvijeće i ukrasno lišće
Poglavlje 7.	Jestivo povrće, neko korijenje i gomolji
Poglavlje 8.	Jestivo voće i orašasti plodovi; kore lubenica ili agruma
Poglavlje 9.	Kava, čaj i začini, osim mate čaja (tarifni broj 09.03)
Poglavlje 10.	Žitarice
Poglavlje 11.	Proizvodi mlinske industrije; slad i škrob; gluten; inulin
Poglavlje 12.	Uljano sjemenje i plodovi; razno zrnje, sjemenje i

	plodovi;
	industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana
Poglavlje 13.	
bivši 13.03	Pektin
Poglavlje 15.	
15.01	Salo i ostala zasićena svinjska mast; zasićena mast peradi
15.02	Nezasićena mast goveda, ovaca ili koza; loj (uključujući „premier jus“) proizveden iz tih masti
15.03	Stearin od svinjske masti, stearin iz ulja i lojni stearin; ulje svinjske masti, oleo-margarin i lojno ulje, neemulgiran i nemiješan ili pripremljen na bilo koji način
15.04	Masti i ulje od ribe i morskih sisavaca, rafinirani ili nerafinirani
15.07	Nehlapljiva biljna ulja, tekuća ili kruta, sirova, rafinirana ili pročišćena
15.12	Životinjske ili biljne masti i ulja, hidrogenirana, rafinirana ili nerafinirana, ali dalje neobrađena
15.13	Margarin, proizvodi od loja i drugi pripravci od jestivih masnoća
15.17	Ostaci iz proizvodnje masti i ulja ili voska životinjskog ili biljnog podrijetla
Poglavlje 16.	Prerađevine od mesa, riba, rakova ili mekušaca
Poglavlje 17.	

17.01	Šećer od šećerne repe ili šećerne trske, u čvrstom stanju
17.02	Ostali šećeri; šećerni sirupi; umjetni med (pomiješan s prirodnim medom ili ne); karamel
17.03	Melase s dodatkom boje ili ne
17.05	(*) Šećeri s dodanim aromama ili tvarima za bojenje, sirupi i melase (uključujući vanilin šećer ili vanilin), uz iznimku voćnih sokova koji sadržavaju dodani šećer u bilo kojem omjeru.
Poglavlje 18.	
18.01	Kakao u zrnju, cijeli ili lomljen, sirov ili pržen
18.02	Ljuske kaka, kožice i otpaci
Poglavlje 20.	
Proizvodi od povrća, voća ili ostalih dijelova biljaka	
Poglavlje 22.	
22.04	Mošt od grožđa, u fermentaciji ili sa zaustavljenim vrenjem bez dodavanja alkohola
22.05	Vino od svježeg grožđa; mošt od grožđa čija je fermentacija zaustavljena dodavanjem alkohola
22.07	Druga fermentirana pića (npr. jabukovača, kruškovača ili medovina)
bivši 22.08 (*)	Etanol, denaturirani ili ne, s bilo kojim sadržajem etanola, dobiveni
bivši 22.09 (*)	od poljoprivrednih proizvoda navedenih u prilogu I., osim likera i drugih alkoholnih pića i složenih alkoholnih pripravaka (poznati kao „koncentrirani ekstrakti“) za proizvodnju pića
22.10 (*)	Ocat i nadomjesci za ocat
Poglavlje 23.	
Ostaci i otpaci od prehrambene industrije; pripremljena životinjska hrana	
Poglavlje 24.	

24.01	Neprerađeni duhan, duhanski otpaci
Poglavlje 45.	
45.01	Prirodno pluto, neobrađeno, drobljeno, granulirano ili mijeveno; otpaci od pluta
Poglavlje 54.	
54.01	Lan, sirov ili prerađen, ali nepreden; lanena kučina i otpaci (uključujući otpadnu pređu i rastrgane tekstilne materijale)
Poglavlje 57.	
57.01	Prava konoplja (<i>Cannabis sativa</i>), sirova ili prerađena, ali nepredena; kučina i otpaci od konoplje (uključujući otpadnu pređu i rastrgane tekstilne materijale)

PRIVITAK II PRAVILNIKU O DODJELI POTPORE MALE VRIJEDNOSTI - Premija sigurne luke za male i srednje poduzetnike iz čl.7.st.6.c) Pravilnika

Kreditna kvaliteta	Standard&Poor's	Fitch	Moody's	Godišnja premija sigurne luke
Najviša kvaliteta	AAA	AAA	Aaa	0,4 %
Vrlo visoka sposobnost plaćanja	AA+	AA+	Aa1	0,4 %
	AA	AA	Aa2	
	AA-	AA-	Aa3	
Visoka sposobnost plaćanja	A+	A+	A1	0,55 %
	A	A	A2	
	A-	A-	A3	
Dovoljna sposobnost plaćanja	BBB+	BBB+	Baa1	0,8 %
	BBB	BBB	Baa2	
	BBB-	BBB-	Baa3	
Sposobnost plaćanja osjetljiva na nepovoljne okolnosti	BB+	BB+	Ba1	2 %
	BB	BB	Ba2	3,8 %
	BB-	BB-	Ba3	
Sposobnost plaćanja vjerojatno će biti umanjena u nepovoljnim okolnostima	B+	B+	B1	6,3 %
	B	B	B2	
	B-	B-	B3	
Sposobnost plaćanja ovisna je o kontinuiranim povoljnim okolnostima	CCC+	CCC+	Caa1	Ne može se ponuditi godišnja premija sigurne luke
	CCC	CCC	Caa2	
	CCC-	CCC-	Caa3	
	CC	CC		
		C		
U stečaju ili blizu stečaja	SD	DDD	Ca	Ne može se ponuditi godišnja premija sigurne luke

3. PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU REFERENTNE I DISKONTNE KAMATNE STOPE

PRAVILNIK O UTVRĐIVANJU REFERENTNE I DISKONTNE KAMATNE STOPE

I. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Pravila o utvrđivanju referentne i diskontne stope sadržana su u Priopćenju Komisije o reviziji načina određivanja referentnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19. 1. 2008.), te se sukladno istoj ovim Pravilnikom uređuje metodologija za utvrđivanje referentne kamatne stope korisnika kredita Hrvatske banke za obnovu i razvitak (dalje: HBOR).
- (2) U okviru kontrole državnih potpora od strane Europske Unije, Europska komisija upotrebljava referentne i diskontne stope. Referentne i diskontne stope koriste se kao zamjena za tržišne stope te pri mjerenju ekvivalenta potpore u obliku subvencije, pogotovo u slučaju kad se potpora isplaćuje u nekoliko rata, kao i pri izračunu elementa potpore proizašlog iz programa subvencioniranja kamatnih stopa. Također se koriste pri kontroli poštivanja pravila de minimis i uredbi o skupnom izuzeću.
- (3) U poslovanju HBOR-a, referentna kamatna stopa mjerilo je za utvrđivanje iznosa državne potpore i potpore male vrijednosti u slučaju odobrenja poticajnih kamatnih stopa sukladno *Pravilniku o državnim potporama* HBOR-a i propisima o državnim potporama, odnosno za izračun sadašnje vrijednosti (diskont) državne potpore.
- (4) Izračun referentne kamatne stope temelji se na uvećanju osnovne stope za maržu koja se utvrđuje ovisno o kreditnom rangi korisnika kredita i ponuđenim instrumentima osiguranja.

Utvrđivanje osnovne stope

Članak 2.

- (1) Osnovnu stopu izračunava Komisija te je objavljuje na svojoj internetskoj stranici.
- (2) Osnovna kamatna stopa uvećana za fiksnu maržu od 100 baznih bodova primjenjivat će se kao diskontna kamatna stopa prilikom izračuna neto sadašnje vrijednosti dodijeljene državne potpore.

II. DIREKTNO KREDITIRANJE

Ocjena klijenta

Članak 3.

- (1) Kreditni rang korisnika kredita (poduzetnika) i/ili projekta ocjenjuje se sukladno važećim *Metodologijama za ocjenu kreditnog rizika – Metodologiji za ocjenu kreditnog rejtinga* HBOR-a i *Metodologijama kreditnog bodovanja*, koje obuhvaćaju ocjenu korisnika kredita i ocjenu projekta te sintezu ovih dviju ocjena u ocjeni korisnika kredita i projekta.
- (2) Temeljem provedene analize korisnika kredita (poduzetnika) i/ili projekta sukladno Metodologijama iz stavka 1. ovog članka, isti se svrstava u određeni kreditni rang sukladno dobivenim ocjenama kako slijedi:

Kreditni rang										
EU AAA-A Jak			EU BBB Dobar			EU BB Zadovoljavajući		EU B Slab	EU CCC Loš/financijske teškoće	
Rang HBOR-a										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

- (3) Za utvrđivanje kreditnog ranga korisnika kredita sukladno Metodologijama iz stavka 1. ovog članka koristi se rejting dobiven financijskom i nefinancijskom analizom.
- (4) Za utvrđivanje kreditnog ranga korisnika kredita (poduzetnika) i/ili projekta može se upotrijebiti podatke posebne rejting agencije ili druge kreditne institucije.

Ocjena instrumenata osiguranja (kolateralizacija)

Članak 4.

- (1) Ocjena instrumenata osiguranja provodi se sukladno važećim *Metodologijama za ocjenu kreditnog rizika – Metodologiji za ocjenu instrumenata osiguranja* HBOR-a, kojom se ocjenjuju instrumenti osiguranja koje HBOR uzima u svrhu osiguranja uredne otplate kredita i naplate potraživanja, a temelji se na kvaliteti instrumenata osiguranja.
- (2) Temeljem provedene analize instrumenata osiguranja sukladno Metodologiji iz stavka 1. ovog članka, pri čemu se poglavito ocjenjuje njihova tržišna unovčivost, dokumentiranost i mogućnost nadzora od strane HBOR-a te mogućnost prisilne naplate, instrumenti osiguranja (stupanj kolateralizacije) ocjenjuju se kako slijedi:

Ocjena instrumenata osiguranja (kolateralizacija)		
Kolateralizacija po Priopćenju Komisije	Klasifikacija po HNB-u	Ocjena HBOR
Visoka	Prvorazredni	5 - Prvorazredni
		4 - Prvorazredni
Normalna	Primjereni	3 - Primjereni
		2 - Kvalitetni
Niska	Ostali primjereni	1 - Ostali
	Neadekvatni	0 - Neprihvatljivi

- (3) U slučaju kad postoji više instrumenata osiguranja računa se prosječna ponderirana ocjena instrumenata osiguranja.

Utvrđivanje referentne kamatne stope

Članak 5.

- (1) Referentna kamatna stopa za svakog poduzetnika pojedinačno utvrđuje se pribrajanjem baznih bodova (marže) na osnovnu stopu iz članka 2. ovog Pravilnika.
- (2) Slijedom izračuna ocjene klijenta (kreditni rang) iz članka 3. i ocjene instrumenata osiguranja (kolateralizacija) iz članka 4. ovog Pravilnika, referentna kamatna stopa utvrđuje se tako da se na osnovnu stopu dodaju bazni bodovi (marža) sukladno odredbama Priopćenja Komisije kako slijedi:

Marža iskazana u baznim bodovima			
Kreditni rang	Kolateralizacija		
	Visoka	Normalna	Niska
Jak (AAA-A)	60	75	100
Dobar (BBB)	75	100	220
Zadovoljavajući (BB)	100	220	400
Slab (B)	220	400	650
Loš / financijske teškoće (CCC i niže)	400	650	1000

- (3) Poduzetnicima bez kreditne povijesti ili rejtinga zasnovanog na pristupu preko bilance (primjerice: poduzetnici početnici, poduzetnika posebne namjene i sl.) referentna kamatna stopa utvrđuje se tako da se osnovna stopa uvećava za najmanje 400 baznih bodova (ovisno o dostupnim instrumentima osiguranja) a marža ne može iznositi manje nego što iznosi za matičnog poduzetnika (društvo majku).
- (4) Pravilo iz st.3. ovog članka ne primjenjuje se kada sukladno važećim propisima poduzetnik nije dužan voditi knjige na način koji udovoljava odredbama iz prethodnog stavka. U navedenom slučaju primijeniti će se interni akti banaka ili HBOR-a, sukladno ovom Pravilniku.
- (5) Krediti za sanaciju poduzetnika u teškoćama, koja se provodi sukladno odobrenom programu sanacije i restrukturiranja poduzetnika u teškoćama prema pravilima o državnim potporama, odobravaju se pribrajanjem na osnovnu stopu marže od najmanje 100 baznih bodova.

III. KREDITIRANJE PREKO BANAKA

Ocjena klijenta

Članak 6.

- (1) Banke i ostale kreditne institucije s kojima je HBOR sklopio ugovore o poslovnoj suradnji na provođenju programa kreditiranja HBOR-a (dalje: Poslovne banke) utvrđuju kreditni rang korisnika kredita (poduzetnika) i/ili projekta sukladno svojim internim aktima za ocjenu kreditnog rejtinga i za potrebe provođenja programa kreditiranja HBOR-a svrstavaju ih u pet kreditnih rangova kako slijedi:

Kreditni rang				
EU od AAA do A-	EU od BBB+ do BBB-	EU od BB+ do BB-	EU od B+ do B-	EU CCC+ na niže
Jak	Dobar	Zadovoljavajući	Slab	Loš/financijske poteškoće

Kao primjer određivanja kreditne kvalitete klijenta korištena je rejting skala S&P-a. Na isti način, za određivanje kreditne kvalitete korisnika kredita, mogu se koristiti rejting skale drugih rejting agencija.

- (2) U slučaju da HBOR ima kreditni rang temeljen na svojim Metodologijama, za izračun će se u pravilu primjenjivati ocjena klijenta HBOR-a.

Ocjena instrumenata osiguranja (kolateralizacija)

Članak 7.

U slučaju kreditiranja putem poslovnih banaka instrumenti osiguranja (kolateralizacija) ocjenjuju se:

- a) temeljem internih akata Poslovne banke koji su sukladni odredbama Priopćenja Komisije i za potrebe provođenja programa kreditiranja HBOR-a svrstavaju kvalitetu instrumenata osiguranja (kolateralizaciju) u tri stupnja: visoka, normalna, niska (odnosno prvorazredni, primjereni, ostali primjereni i neadekvatni sukladno Odluci o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija Hrvatske narodne banke); ili
- b) upućivanjem HBOR-u obavijesti o instrumentima osiguranja, slijedom čega HBOR, sukladno odredbama članka 4. stavaka 2. i 3. ovog Pravilnika, ocjenjuje kvalitetu instrumenata osiguranja (kolateralizaciju).

Utvrđivanje referentne kamatne stope

Članak 8.

U slučaju kreditiranja preko Poslovnih banaka HBOR prikuplja od Poslovne banke podatke o ocjeni klijenta iz članka 6. i ocjeni instrumenata osiguranja (kolateralizaciji) iz članka 7. ovog Pravilnika te utvrđuje referentnu kamatnu stopu za svakog poduzetnika pojedinačno pribrajanjem baznih bodova (marže) na osnovnu stopu iz članka 2. ovog Pravilnika sukladno odredbama članka 5. ovog Pravilnika.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanje na snagu

Članak 9.

- (1) Početkom primjene ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o utvrđivanju referentne i diskontne kamatne stope HBOR-a iz 2008. godine, s izmjenama i dopunama iz 2009. godine.
- (2) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave na intranetskoj stranici HBOR-a, a počinje se primjenjivati od 01. srpnja 2014. godine.

4. PRAVILA TRŽIŠNOG POSTUPANJA HBOR-a

- (1) Postupanje HBOR-a izvan je režima propisa o državnim potporama kada su uvjeti plasmana HBOR-a sukladni tržišnim uvjetima.
- (2) Usklađenost sa tržišnim uvjetima postiže se:
 - a. naplatom tržišne cijene;
 - b. kada HBOR i poslovna banka istom poduzetniku pod istim uvjetima plasiraju sredstva (transakcija *pari passu*);
 - c. kada HBOR provede test subjekta u tržišnom gospodarstvu (market economy operator – MEO);
 - d. kada HBOR, postupajući sukladno tržišnim uvjetima, odnosno na način uobičajen u bankarskom poslovanju, a nakon poduzimanja svih razumnih i opravdanih radnji s obzirom na okolnosti pojedinog slučaja prodaje potraživanja, odobrava reprograma kredita i plasmana te otpisuje potraživanja.

4.1. Tržišno postupanje naplatom tržišne cijene

- (3) Usklađenost sa tržišnim uvjetima postiže se kada su plasmani HBOR-a osigurani na način uobičajen u bankarskom poslovanju, a cijena plasmana najmanje je:
 - a. u visini referentne kamatne stope utvrđene za svakog poduzetnika pojedinačno sukladno Priopćenju Komisije o reviziji načina utvrđivanja referentnih i diskontnih stopa (SL C 14/6 od 19.01.2008.); ili
 - b. u visini naknade utvrđene sukladno Obavijesti Komisije o primjeni članka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstava (52008XC0620(02), SL C 155, 20.06.2008., str. 10.–22.) i Ispravku Obavijesti Komisije o primjeni članka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstava (52008XC0620(02)R(01), SL C 244, 25.09.2008., str. 32.–32.); ili
 - c. u visini cijene koju naplaćuje subjekt tržišnog gospodarstva – o čemu je HBOR prethodno odobrenju plasmana (*ex ante*) pribavio i dokumentirao dokaze.

4.2. Plasman sredstava istom poduzetniku pod jednakim uvjetima – transakcija *pari passu*

- (4) Ne postoji potpora kada HBOR i druga domaća ili strana kreditna ili financijska institucija ili druga pravna osoba koja je subjekt tržišnog gospodarstva plasiraju poduzetniku sredstva pod jednakim uvjetima (transakcija *pari passu*), i to na način da je financiranje od strane subjekta tržišnog gospodarstva ekonomski značajno.
- (5) U naprijed navedenom odnosu, da bi financiranje od strane subjekta tržišnog gospodarstva ekonomski značajno, postotak financiranja HBOR-a kod kreditiranja u pravilu iznosi najviše 50%, a u slučaju ulaganja rizičnog kapitala najviše 70%.
- (6) Ako su HBOR i privatni subjekti (npr. poslovne banke) koji su u usporedivoj situaciji (transakcija „*pari passu*“) izvršili transakciju u jednakim uvjetima (i stoga uz jednaku razinu rizika i nagrada), obično se može zaključiti da je takva transakcija u skladu s tržišnim uvjetima. Uvjeti se ne mogu smatrati jednakima ako HBOR i poslovne banke interveniraju u jednakim uvjetima, ali u različito vrijeme, nakon promjene gospodarske situacije. Suprotno tome, ako HBOR i poslovne banke koje su u usporedivoj situaciji sudjeluju u istoj transakciji u isto vrijeme, ali pod drukčijim uvjetima, to obično ukazuje na to da intervencija HBOR-a nije u skladu s tržišnim uvjetima.
- (7) Za razmatranje transakcije „*pari passu*“ posebno treba procijeniti sljedeće kriterije:
 - a. je li o intervenciji HBOR-a i poslovnih banaka odlučeno i je li ista izvršena u isto vrijeme (odnosno, intervencije su „istovremene“) ili je li između tih intervencija proteklo vrijeme te je došlo do promjene gospodarskih okolnosti;

- b. jesu li uvjeti transakcije jednaki za HBOR i sve uključene privatne subjekte/poslovne banke, uzimajući u obzir i mogućnost povećanja ili smanjenja razine rizika s vremenom;
- c. ima li intervencija poslovnih banaka stvarnu gospodarsku važnost ili je samo simbolična ili marginalna (pitanje omjera/učešća u kreditu);
- d. je li početni položaj HBOR-a i uključenih poslovnih banaka usporediv u odnosu na transakciju, uzimajući u obzir, na primjer, njihovu prethodnu izloženost vis-à-vis predmetnog poduzetnika.

4.3. Test subjekta u tržišnom gospodarstvu

(8) Test subjekta u tržišnom gospodarstvu provodi se sukladno načelima i pravilima sadržanim u odredbama Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore u skladu s člankom 107. Stavkom 1. UFEU i to:

- a. Uspoređivanjem (*benchmarking*),
- b. Ostalim metodama procjene.

(9) Uspoređivanje – za identificiranje prikladnog mjerila, potrebno je posebno obratiti pozornost na vrstu predmetnog subjekta (npr. holding grupa, operativno društvo, špekulativni fond ili dugoročni ulagač koji traži osiguranje dobiti kroz duže razdoblje), vrstu predmetne transakcije (npr. sudjelovanje u kapitalu ili transakcija duga) i predmetno tržište (tržišta) (npr. financijska tržišta, brzorazvijajuća tržišta za tehnologije, tržišta javnih usluga ili tržišta infrastrukture). Odabir trenutka provođenja transakcija isto je tako posebno važan u slučaju značajnog razvoja događaja u gospodarstvu. Ako je prikladno, dostupna tržišna mjerila potrebno je prilagoditi u skladu s posebnim značajkama državne transakcije (primjerice, situacija poduzetnika korisnika i relevantnog tržišta). Uspoređivanje možda nije prikladna metoda za utvrđivanje tržišnih cijena ako dostupna mjerila nisu definirana u odnosu na razmatranja tržišta ili su postojeće cijene znatno narušile javne intervencije.

Uspoređivanjem se često ne utvrđuje jedna „precizna“ referentna vrijednost nego se njime utvrđuje niz mogućih vrijednosti procjenjujući skup usporedivih transakcija. Ako je cilj procjene razmotriti je li intervencija države u skladu s tržišnim uvjetima ili nije, obično je prikladno razmotriti mjere središnje tendencije poput prosjeka ili srednje vrijednosti skupa usporedivih transakcija. U određenim slučajevima, ako je u odnosu na mjeru središnje tendencije prisutna znatna varijacija, moglo bi biti prikladno usmjeriti pozornost na srednju vrijednost, a ne na prosjek.

(10) Ostale metode procjene – ako se ne primjenjuje ni jedan od prethodno navedenih kriterija procjene, činjenica da je transakcija u skladu s tržišnim uvjetima može biti utvrđena na temelju općeprihvaćene, uobičajene metodologije procjene. Takva metodologija mora se temeljiti na dostupnima objektivnim, dokazivim i pouzdanim podacima, koji bi trebali biti detaljno izneseni i odražavati gospodarsku situaciju u vrijeme donošenja odluke o transakciji, uzimajući u obzir razinu rizika i buduća očekivanja. Ovisno o vrijednosti transakcije, nepreciznost procjene obično treba poduprijeti provođenjem analize osjetljivosti, procjenjivanjem drukčijih poslovnih scenarija, pripremanjem plana za nepredviđene slučajeve i uspoređivanjem rezultata s alternativnim metodologijama procjene. Možda će biti potrebno izvršiti novo (*ex ante*) vrednovanje bude li transakcija odgođena i bude li potrebno uzeti u obzir najnovije promjene tržišnih uvjeta.

Kao primjer, široko prihvaćena uobičajena metodologija za utvrđivanje (godišnjeg) povrata ulaganja izračun je interne stope rentabilnosti (IRR). Moguće je procijeniti i odluku o ulaganju u smislu neto sadašnje vrijednosti (NPV), koja proizvodi rezultate jednake internoj stopi rentabilnosti u većini slučajeva. Da bi se procijenilo je li ulaganje izvršeno u skladu s tržišnim uvjetima, povrat ulaganja mora se usporediti s uobičajenima očekivanim tržišnim stopama povrata. Uobičajen očekivan povrat (ili trošak kapitala ulaganja) može se definirati kao prosječan očekivani povrat koje tržište zahtijeva od ulaganja na temelju općeprihvaćenih kriterija, posebno rizika od ulaganja,

uzimajući u obzir financijski položaj trgovačkog društva i posebne značajke sektora, regije ili države. Ako nije opravdano očekivati ovaj uobičajeni povrat, ulaganje se vjerojatno neće nastaviti u skladu s tržišnim uvjetima. Općenito, što više rizika uključuje projekt, stranke koje osiguravaju sredstva zahtijevat će veću stopu povrata, odnosno veći trošak kapitala.

Odabir primjerene metodologije procjene mogao bi ovisiti o situaciji na tržištu, dostupnosti podataka ili vrsti transakcije. Primjerice, ako ulagač želi ostvariti dobit ulaganjem u poduzetnike (u tom su slučaju interna stopa rentabilnosti ili neto sadašnja vrijednost najvjerojatnije najprimjerenija metoda), vjerovnik želi primiti uplatu iznosa (glavnica i sve kamate) koje mu duguje dužnik u okviru zakonski i ugovorom utvrđenog razdoblja (u kojem bi slučaju procjena zaloga, odnosno vrijednosti imovine, bila relevantnija).

Metode utvrđivanja interne stope rentabilnosti ili neto sadašnje vrijednosti ulaganja obično ne rezultiraju jednom točnom vrijednošću koju bi se moglo prihvatiti kao jedinu moguću tržišnu cijenu nego nizom mogućih tržišnih cijena (ovisno o gospodarskim, pravnim i ostalim posebnim okolnostima transakcije koja je sastavni dio metode procjene). Ako je cilj procjene razmotriti je li intervencija države u skladu s tržišnim uvjetima, obično je prikladno razmotriti mjere središnje tendencije poput prosjeka ili srednje vrijednost skupa usporedivih transakcija.

Razboriti subjekti u tržišnom gospodarstvu obično procjenjuju svoje intervencije s pomoću nekoliko različitih metodologija (primjerice, izračune neto sadašnje vrijednosti potvrđuje se metodama uspoređivanja) da bi se poduprle procjene. Različite metodologije koje se poklapaju u istoj vrijednosti osigurat će dodatni pokazatelj za utvrđivanje jedinstvene tržišne cijene. Stoga prisutnost komplementarnih metodologija vrednovanja koje međusobno podupiru nalaze smatrat će se pozitivnim pokazateljem za vrijeme procjene je li transakcija u skladu s tržišnim uvjetima.

(11) Sve naprijed navedeno provodi se sukladno odredbama Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore u skladu s člankom 107. Stavkom 1. UFEU.

4.4. Postupanje sukladno tržišnim uvjetima u slučaju prodaje potraživanja, odobravanja reprograma kredita i plasmana te otpisivanja potraživanja

(12) U slučajevima kada je HBOR, postupajući na način uobičajen u bankarskom poslovanju, a nakon poduzimanja svih razumnih i opravdanih radnji s obzirom na okolnosti pojedinog slučaja, pristupio prodaji potraživanja, odobravanju reprograma kredita i plasmana i otpisivanju potraživanja, takvo postupanje ne predstavlja državnu potporu.

(13) Postupanje sukladno odredbama iz prethodnog stavka potrebno je dokumentirati kako bi se moglo podastrijeti dokaze iz kojih je na prvi pogled vidljivo da je naprijed navedeno postupanje obavljeno sukladno tržišnim načelima.